

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй
Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

№ 64 (5735)

АПРЕЛИН

2

СУББОТО
1949 он

Сэн 20 мүнэгэ

Парторганизаци бүхэнэй ажал-ябуулгы эдэбхитэй болгохо

Партийна организацинуудай эмзэгэй ба политическэ талаар ургабанине, коммунистуудын дээшлэлэни, ажал-ябуулгы бүхэнэй ажал-ябуулгы дээрэ эхин парторганизацид үргэн үргэгдэни тоолуунгуулин суглаанууд ба партияд партиан конференцинууд харагдалгай. Тэрэнтэй нэгэн олохон парторганизацинууд хэлэлцэрийдэ байгаа эхэвэг дуураанууды эдэ суглаанууд ба партияд элхрэйлэн байха

байха юм. Партияна хүдэлмэриг дайжаруулан табихада эхин парторганизацинуудта тухалха ябадал партиан апаратай гол зорилгонуудайн нэгэн муч. Гэбшье, хэдэ хэдэн айкомууд ба райкомуудта партиан апаратай хүдэлмэрилгшэды ажахын кампанинууды үнэгэрхэ түлөөлгшэд болгохо холо хэрэглэдэг ябадалы халагламар байна. Иймэ ябадал хада партиан хүдэлмэрин түлөө тэдэнэй харюусалгы бага болгоно. Айкомууд эхич организацинуудай хүдэлмэри тухай тоосоо үшөөл үсөөнөөр дуулана. Гайн лэ хаа, партиан хүдэлмэрин зарим нэгэн асуудалнуудаар айкомуудай бюро дээрэ тоосоонууд зүбшэн хэлсэгдэдэг. Гэхын хажуугаар парторганизацин бүхн хүдэлмэри тухай юрэнхы тоосоон болбол дутагдалчууды үлэмжэ дүрэнээр элхрэйлхэ ба парторганизацин бүхн хүдэлмэрид зүб шэглэл зааха аргаболомжы олгоно.

Хада байан зорилгонууды хүрээ мугаар дүргэдэг зарим парторганизацинууд аймг айон бүхэндэ мүнөшье үшөөл заанда. Жэшээлхэдэ, Заиграйн аймаг Ждановай нэрэмжэтэ, Д. Димитровэй нэрэмжэтэ зооуудай эхин парторганизацин хэлэн хараар суглаа үнэгэрхэ, коммунистуудын партиан ажал-ябуулгы, политическэ хүдэлмэриг тоолуунгуулин суглаанууд ба партияд партиан конференцинууд харагдалгай. Коллеги хүдэлмэрилгшэдэй ажал-ябуулгы хинажа байха эрхэеэ тэргэ парторганизацинууд хэрэглэнгүй, тоолуунгуудай дунда олонитын партиан кампанин хүдэлмэри ябуулагшэды социалистическэ мүнөө дээрэ эмхидхэгдэггүй юм. Тимэ тулада эдэ коллегууд ажал хүдэлмэрини хараар ябуулагдажа байнанин хэлэй бэшэ.

Хэдэ хэдэн аймгуудта хүдэлмэри эхин парторганизацинуудай секретарьнари семинары үсөөн үнэгэрхэд болонхой. Тингээд, мүнөө үелэ партиан хүдэлмэрин дүй дүршэл багатай, шэнэ, залуу кадрнууд парторганизацин хүдэлмэрилгшэдөөр хунгагдаад байха юм.

Эхин парторганизацинууды хүдэлмэрилхэ хэрэгээ эрид дайжаруула еһотой гэжэ үнэгэрхэ конференцинууд дээрэ айкомуудта ба райкомуудта заагдаан байна. Тэдэ заабаринууды бэсэлүүлхын түлөө удааралгүй оролсохо хэрэгтэй.

Партияна эхин организацинуудай ажал-ябуулгы эрхэ зуураар эдэбхитэй болгохо зорилготой аян нэгэн кампани ябуулаха тухай эндэ хэлэгдэнэ бэшэ. Партияна ажабайдалай булаг шэнгээр бурьялажа байхын тулада, эхин парторганизаци бүхэнэй партиан-политическэ хүдэлмэрин хэмжээ үдэрхөө үдэртэ, сэг үргэлжэ дээшлүүлхэ байха тухайла хэлэгдэнэ бшуу. Партияна суглаанууды сэг соонь үнэгэрхэ ябадалы туйлаад болонхо бэшэ, харич суглаан бүхэн идеяны үндэр хэмжээндэ үнэгэрхэ, коммунистууды болшынсегээр хүмүүжүүлхэ хургуули болохынь туйлаха шухала. Эдэбхитэй партиан хүдэлмэридэ бүхн коммунистууды хабадуулаха хэрэгтэй. Эхин парторганизаци бүхэни тойруула партиан бэшэ эдэбхитэды олоорын элсүүлхэ шухала. Идеологическа хүдэлмэриг үргээр ябуулаха, ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ бүхн арга методууды хэрэглэхэ хэрэгтэй.

Эхин партиан организацинуудай ажал-ябуулгы эдэбхитэй болгохо гэшэ — партиан-политическэ хүдэлмэриг партиан Центральна Комитетэй эрижэ байан ёһоор дайжаруулаха хэмжээ-ябуулануудай нэгэн шухала хэрэг болоно.

Эхин партиан организацинуудай ажал-ябуулгы эдэбхитэй болгохо гэшэ — партиан-политическэ хүдэлмэриг партиан Центральна Комитетэй эрижэ байан ёһоор дайжаруулаха хэмжээ-ябуулануудай нэгэн шухала хэрэг болоно.

Албанска Правительственна Делегацин хүндэлэлдэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерстводэ уулзалга болобо

Мартын 30-да СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр А. Я. Вышинский-ийн нэрээрэ Албанска Аратай Делегацин Хүндэлэлдэ уулзалга болбо. Уулзалга дээрэ Албанин Министрүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Маршал-полковник Энвер Ходжа, Маршал Түрүүлэгшэ г-н Спиридонос, Госпланай Түрүүлэгшын г-н Кочо Теодоси, Худалдаанай Министр Орлошо Г. Н. Василь Катги, Промышленности Министр Орлошо г-н Сифер Слахну, Нинтын Хүдэлмэридэй Министр Орлошо г-н Драготи, Генерална штаг-на Чалынгай Орлошо полковник Неджип Винчани, СССР-эй Гадаадын Худалдаанай Министр Эрхэтэ Министр ба СССР-эй Зэбсэгтэ Хүснүүдэй Министртын харюусалгата сурдунгууд, эрдэмтэд, уранзохоолошод, уранзураашад, артистнар, советскэ болон гадаадын гүрэнүүдэй хэлбэлэй түлөөлгшэд байлсэба.

Уулзалга дээрэ Советскэ талаагай Министрүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Орлошо А. И. Министрүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ И. А. Вла-

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ Сэлэнгын аймагай Загастайн согоной Соведэй Сталиной нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелин колхознигууд ба колхозничанууды Бурят- Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Артелин гээ ажахы бэхижүүлхэ хэрэгтэ амжалта туйлаһанайн түлөө, Сталиной нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелин 20 жэлэй ойтойн дашарамдуулан, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

1. Абиудева Лайжит Чимитовнае—хаалишан.
2. Аюров Дашинима Раднаевиче—электростанцин начальник —механик.
3. Бадмаев Норбо Галсановиче—правленин түрүүлэгшын орлогшо.
4. Бадмаев Галсан Бадмаевиче—малшан.
5. Будаев Даша Будаевиче—хоишон.
6. Будацыренов Гарма Будацыреновиче—тракторист.
7. Будажапов Содном Хайчикове—ветеринари фельдшер.
8. Гармаев Очир Дарановиче—адуушан.
9. Гармацыбинов Балбар Баяновиче—хоишон.
10. Гемедеев Ахмедые—тракторист.
11. Дашиев Буда Буянтуевиче—звеневоод.
12. Доржиева Долсон Санжановнае—хаалишан.
13. Дансорунов Цыремпил Жалсановиче—партияна организацин секретарь, зоотехник.
14. Дандаров Ким Гатановиче—комсомольско организацин секретарь, ветеринари фельдшер.
15. Жапова Дымбол Ринчиновнае—хаалишан.
16. Надмитов Гарма Надмитовиче—молошо дархан.
17. Найдапова Цырендула Бадмаевнае—огородно бригадын бригадир.
18. Очиров Базыр Бадмаевиче—колхозник.
19. Ринчинов Дашадондо Ринчиновиче—колхозник.
20. Ринчинов Тогочи Ринчиновиче—бухгалтер байдан.
21. Самбуева Цыбикханда Гунтуевнае—гахайшан.
22. Соктоев Ешн Жамьяновиче—колхозник.
23. Тободоев Тогтохо Жигмятовиче—тракторист.
24. Тогочиев Доржи Эрдэнеевиче—хоишон.
25. Цыренов Ойлоп Буянтуевиче—молошо дархан.
26. Цыбикжапова Долгор Сулгумовнае—хаалишан.
27. Цыденова Даба Дамбаевнае—хаалишан.
28. Цыдыпов Дамба Бадмаевиче—правленин түрүүлэгшэ.
29. Чагдурова Цырендоржи Цыденовнае—хаалишан.
30. Чойнонов Бударадна Цыденовиче—племфермые даагша.
31. Чойжонимаев Чойдон Цыдыповиче—тракторист.
32. Шарифудинов Зияе — хартаабха тарилгаар звеневоод.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.
Улан-Уда керод, Советүүдэй Байшан, 1949 оной апрелин 1.

Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзай XI с'езддэ

ВКП(б)-гэй Центральна Комитет болбол Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзай XI с'ездды ба энэгээр дамжуулан Советскэ Союзай комсомолчууд ба комсомолчануудай юһэн миллионы армиэ амаршална.

Ленинскэ Комсомол—советскэ залуушуулай түрүү отряд, большевистскэ партин найдамтай резерв ба үнэн тубалагша мүн. Ленин—Сталиной партияр хүмүүжүүлэгдэн ба хүтэлбэрилгэдэжэ байгаа Залуушуулай Коммунистическэ Союз ехэ ба алдартэ замыс гаталан, олон миллион советскэ залуу патриотууды, коммунистическэ обществоын эдэбхит байгуулагшадые ургуулаа, хүмүүжүүлэ.

Комсомол болбол сталинска табанжалнуудэй үелэ наука ба техникэ амжалтатайгаар шудалан, социалистическэ индустри ба коллективнэ хүдөө ажахы байгуулагшадэй түрүү зэргэнүдтэ ябаба.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үелэ советскэ хүбүүд ба басагад Эхэ оройноого нэрэ турын, эрхэ сүлөөгэй ба бээ даанхай байдалай түлөө бүгдэ арадай тэмсэлдэ хабаадажа, агууехэ баатаршалга ба хатуу зориг гарган, советскэ Эсэгэ орондоо хэлбэришгүй үнэн байһанаа харуулаа.

Дайнай хойто тээхи жэлүүдтэ советскэ залуушуул бүхы советскэ арадай хамтада Ленин—Сталиной партин ургагаар, арадай ажахы нэгээн бодхоохо ба хүжөөхын түлөө, социалистическэ экономико болон культурын хүсэн түгэс шэнэ хугжалтын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадажа байна.

Комсомол хада патриотическа ажал-ябуулгынгаа түлөө манай арадта хүндэлэгдэдэг ба дур-

лагддаг болоо. Эхэ оройноого үмэнэ Комсомолой хээн габылануудын правительственна дээдэ шагнал хайрануудар тэмдэглэгдэн байха юм.

Мүнөө, коммунизм байгуулаха агууехэ зорилгонууды советскэ арадай шиндхэжэ байан үелэ, залуу үетэниэ коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ Комсомолой үүргэнэ үшөө бүри ехэ болоо. Комсомол хадаа Эхэ оройноого эрхэ сүлөө ба нэрэ турын түлөө, Ленин—Сталиной партин хэрэгэй түлөө, коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлдэхэ ямаршье бэрхшээлнүүды дабан гарахаар бэлэн байдаг, айхы мэлхэггүй элүүр дорюон, хүюон солбон, өөһэднгөө хүсэндэ найдадаг, бөөцүүдэ залуушуулай дунда хүмүүжүүлхэ ёһотой.

Ленинскэ Комсомол хадаа манай Эхэ оройной улам халбаран мандахын түлөө тэмсэлдэ эдир патриотуудай хүснүүды саашадаа жагсаай табиха ба коммунизмын илалтын аша тулада зориулан шэнэ баатаршалганууды гаргажа, өөрыгөө алдаршуулаха байха гэжэ ВКП(б)-гэй Центральна Комитет батаар найдана.

Ленин—Сталиной партин үнэн тубалагша—Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союз мандаха болтогой!

Манай алдартэ советскэ залуушуул мандаха болтогой!
Манай агууехэ вождэ ба багша, Советскэ залуушуулай инаг эсэгэ, хани нүхэр Сталин мандаха болтогой!

БҮХЭСОЮЗНА КОММУНИСТИЧЕСКЭ
(большевистүүдэй) ПАРТИН ЦЕНТРАЛЬНА
КОМИТЕТ.

ВЛКСМ-эй XI СЪЕЗД

Үсэгэлдэр Кремлевскэ Ехэ Ордон дотор юн болооб

Үсэгэлдэр, мартын 30-да Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Залуушуулай Союзай XI с'ездын делегадууд ВЛКСМ-эй Шалгалтын комиссин элдхлэхэ дуулаба. Элдхлэхэ Шалгалтын комиссин түрүүлэгшэ нүхэр А. А. Кривцов хэһэн байна.

Тэрэнтэй хүлээр ВЛКСМ-эй ЦК-гэй ба ВЛКСМ-эй Шалгалтын комиссин элдхлэлүүд тушаа үгэ хэллэгэн эхилбэ.

Комсомолой Московско Областной ба Городской Комитетэй секретарь Н. П. Красавченко эгээ түрүүлэн үгэ абажа, дайнай хүлээр сталинска табанжалы болзорхоон урид дүргэхын түлөө амжалтатайгаар тэмсэжэ байгаа — ленинско-сталинска комсомолой дайшалхы отряд мүн болохо столицино областин комсомолчууд тухай хэлбэ.

— Залуу хүдэлмэришэдэ дундаһаа, — гэжэ нүхэр Красавченко хэлбэ, — Анна Кузнецова, Мария Волкова, «Московуголь» трестын врубмашинист Михаил Фомченков, Валентина Фомина, Александр Изотов, Людмила Немытцева, Валентина Бяксанова гэхэ мэтын хэдэн мянган новаторнууд ургажа гарахан байнд. Тэдэнэр манай организацин омогорхонны болобо. Хүдөөгэй 420 гаран хүбүүд ба басагад үндэр ургаса хуряанайчгаа түлөө орденууд болон медальнуудаар шагнагдаһан, комсомолой московско организациар хүмүүжүүлэгдэн 6 хүнүдтэ Социалистическэ Ажалай Геройч үндэр нэрээр эгээ олгогдон байгаа.

Гаяга, нүхэр Красавченко идеологическа хүдэлмэрин асуудалнууд дээрэ, комсомолой хүмүүжүүлхэ ажал-ябуулгада активэй ээлжэ байгаа үүргэ дээрэ тогтожо хэлэһэн байха юм.

Трибуна дээрэ — Украинчын орденто комсомольско организацин делегат, ЛКСМУ-гэй ЦК-гэй секретарь нүхэр В. Е. Семичастный, Украинын комсомол хэзээдэшье хада ВЛКСМ-эй дайшалхы отрядын байхан мүн, мүнөшье заанда байна гэжэ нүхэр Семичастный хэлбэ. Комсомольско организацин ажал-ябуулга тухай хэлэхэдэ, Украинын комсомольско организацинууд болбол үйлдэбрийн программанууды болзорхоон урид дүргэхын түлөө, үндэр ургасанууды ургуулхын түлөө, мүнгэн зөөри, материалнууд, горючи ба электро-энергии тусбон гадур нөөсэлхэ ба арийхын түлөө залуушуулай социалистическэ мурьсөө үүсхэлгэ ба эмхидхэлгэ байна гэжэ нүхэр Семичастный тэмдэглэбэ. Дайнай хүлээр табанжалэй тусбон болзорхоон урид дүргэхын түлөө, промышленностин ба транспортин ажалшадай социалистическэ мурьсөөндэ миллион шахуу залуу хүдэлмэришэд хабаадалсана.

ВЛКСМ-эй ЦК хадаа оройной олон миллион комсомольскэ хүтэлбэрилхэдөө политическэ хараа шугамы зүбөөр ябуулаха, хүдэлмэридөө бодото аша үрүнүүды ехээр туйлаһан байна гэжэ заагаад нүхэр Семичастный ВЛКСМ-эй ЦК-гэй хүдэлмэрихэ зарим дутагдалнууд дээрэ тогтожо хэлбэ.

— ВЛКСМ-эй ЦК-гэй зарим таһагууд, — гэжэ тэрэ хэлбэ, — нотагуудтахи комсомольско организацинуудай ажабайдалы мууса хаража үзэнэ, тэдэндэ анхаралаа тон багаар хандуулаха. Тусгаарлал, таряашан залуушуулай таһаг Украинын хүдөөгэй комсомольско организацинуудай ажал-ябуулга хүлаар шэнжэдэ үзэдэг байгаа.

Узбекистанай ЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр А. Х. Хамидов Сталинска табанжалы дүрбэн жэл соо дүргэхын түлөө республикын залуушуулай ябуулжа байгаа шэн зоригто тэмсэл тухай хэлбэ. Ойрын хоер гурбан жэлэй турша соо «хологой валола суглуулагынь нилээд ехэ болгохо гэһэн зорилго Узбекскэ ССР-эй үмэнэ табигдаһай. Республикын залуушуул үлэххэлэн Гобин райондо тарилгын шэн талмай өөһэднгөө хүсөөр шин болгохо гэжэ нэгэн ханалаар шиндэбэ. Тэндэ 150 мянга гарзэктар үржэлтэ газар мүн хэбэжэ байна.

СССР-эй Наукануудай Академин президент академик С. И. Вавиловай трибуна дээрэ гарахадэ делегадууд нэрбемэ альгата-шалгаар угтаба.

Энэ суута эрдэмтэ болбол ардакта алба хэжэ байхадаа түгэлдэр хүсэтэй болон советскэ наукач агууехэ удхашан тухай хэлбэ. Агууехэ Октябрьска социалистическэ революцион урда тээ манай орон дотор байан эрдэмтэдэй бишыхан отрядһаа мүнөө болохо советскэ эрдэмтэдэй 100 мянга гаранай арми бии болоо.

— Нилээд, олон эрдэмтэд, — гэжэ академик С. И. Вавилов хэлбэ, — арадай дундаһаа ургажа гарахан хүнүд болбол ленинско-сталинска комсомолоор хүмүүжүүлэгдэн байнд.

Эрдэм ухаанай ба техникын бүхн халбаринуудаар гайхамшгата амжалтанууды советскэ наука туйлаһан байха юм.

Тэдэ эдэ амжалтанууд бидэниэ хангангүй. Коммунизмда зорижо ябаһан арад бүри ехэ амжалта туйлахы хүсэнэ. Академи болбол бэлиг шадабаряар эхэ шэнэ үетэниэ хүлэжэ байна. Эсэгэ оройнай арадайгаа дундаһаа советскэ ломоносовуудай үетэниэ хүлэжэ байнал. Наука гэшэмнай, — гэжэ академик С. И. Вавилов хэлбэ, — ехээр ажаллахы, үсэд нэгэ-бшуу. Манай гайхамшгата вождэ-нор, эрдэмтэд Ленин ба Сталин залуушувлда, эрдэмтэ—комсомолчуудта үндэр үлгэр жэшэ болголо!

Академик Вавилов делегадуудта халуун баяр хүргэхэ зуураа, ленинско-сталинска комсомолой XI с'езддэ хүдэлмэреэ амжалтатай ябуулхынь хэлбэ.

С'езддэ хабаадагшад ВЛКСМ-эй Курскэ Обкомой секретарь делегат нүхэр Н. В. Яковлевагэй үгэ һонирхолтойгоор шагнаба. Тэрэ хадаа Курскэ город ба тэрэ областин арадай ажахы нэгээн бодхоохо ба хүжөөхэдэ комсомольско организацин ба залуушуулай талаһаа үзүүлэгдэн тубаламжа тухай хөөрөжэ үгэбэ.

Нүхэр Яковлева үгэнгээ ехээн хубинэ комсомольско эхин организацинуудай хүдэлмэридэ зориулаба. Комсомольско хүснүүды зүбөөр хубаарилан табиан ушар колхозно үйлдэбрийн бэхижүүлэхэдэ горьтой тубаламжа үзүүлхэ арга олгобо. Үндэр ургаса туйлаһанайн түлөө областин 11 комсомолчуудта Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээр эгээ олгогдобо.

Тэрэнтэй хүлээр ВЛКСМ-эй Ленинградскэ Обкомой секретарь нүхэр В. И. Чернецов үгэ хэлбэ. Тэрэ хадаа өөһэднгөө оюун бэлиг, шадабары мэрэгжэлэе хүжөөн дэлгэрүүлхын тулада манай оройной залуушуулай хизарлашагшай эхэ аргаболомжотой байла-

най тухай хэлбэ. Үнэгэршэ жэлдэ ленинградхайдай гансал хургуулинуудтан 630 миллион түхэриг табигдаһан байгаа. Эндэ дээдэ хургуулинууд, техникумуд ба тусхай дунда хургуулинуудта һомологон мүнгэ зөөрнүүд оролсоногүй.

Ленинградтай 70 мянган хубүүд ба басагад ВЛКСМ-эй XI с'езд болотор квартална даалгабаринуудаа болзорхоон урид дүргэбэ. Табанжэлэйгэе ба тэрэнтэй дээш болзорлой программанууды 13 мянгад залуушуул—хубүүд басагад дүргэбэ. Промышленност ба транспортин предприятинуудай 520 комсомольско бригаданууд эрхим һайн шанартай эд гаргаад бригаданууд гэһэн нэрээрэгые дайшалан олобо.

Нүхэр Чернецов өөрынгөө үгэ дотор ВЛКСМ-эй ЦК-гэй хүдэлмэридэ байгаа зарим дутуунууды шүүмжэлбэ. Тусгаарлал, ЦК-гэй таһагчулай хүдэлмэрилгшэд нотаг нотагуудта түргэ түргөө гарража, тэндэхи комсомольско организацинуудай хүдэлмэриг танилсажа байха ёһотой гэжэ зааба.

Казахстанай ЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр А. К. Каналин республикын 300 мянгад гешүүдтэй комсомольско организаци дайнай хүлээр табанжалэй программы дүргэхэдэ эдэбхитэйгээр хабаадсана гэжэ хэлбэ.

Казахска залуушуулай культурина ба идея хэмжөөн дээшлэбэ. Хубүүд, басагад эрдэмтэ һуралсаны ехэтэ хүсэнэ. Иймэ нэгэн жэшэ тэмдэглэбэл зохистой хойна! Семипалатинска областин байнал аул Кайнар гэжэ нотагта 25 жэлэй саада тээ эрдэмтэй хүн нэгэшэ байгаагүй һэн. Тэд, недонөв жэл энэ аулда түрэн—дээдэ хургуулинуудай 45 студентүүд каникулай үелэ түрэл Кайнартаа суглархан байгаа. Казахстанай дээдэ хургуулинууд ба техникумуд республикын арадай ажахыда мэрэгжэлтэды жэл эрхэ бүри олоор хургажа үгэдэг болоо.

Польско залуушуулай Союзай түрүүлэгшын орлогшо Ежи Моравский гэхшэ альгаташалгаар угтадажа, с'езддэ баяр хүргэбэ.

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүснүүдэй Политуправленин комсомолчуудай дунда ябуулагдаха хүдэлмэриг эрихлэхэ таһагай начальник делегат нүхэр А. А. Маринев Эсэгэ оройноо хамгаалгын агууехэ дайнай героинуудай мартагдашагшай мүнхэ баатаршалганууд, алдар соллоор түгэлдэр частнууд ба содиленинуудэй героическа заншалнууд социалистическэ Эхэ орондоо алба хэлэйн хариул хайхан үлгэр жэшэнь залуу сэрэгшэдтэ болгохо үгэнэ гэжэ мэдүүлэбэ. Эсэгэ оройноо хамгаалгын дайнай героинуудай хатуу, эрлэхтэ зоригтой, дайсаные сохино тэдэнэй шадабарин, илалтада хизаарлашагшайгөөр этгэдэг байһанайн үлгэр жэшэ дээрэ армейскэ ба флодой комсомол бүхы сэрэгүүды хүмүүжүүлэ.

Зэбсэгтэ хүснүүдэй комсомольско организаци советскэ сэрэгүүды коммунистическэ үзэлөөр хүмүүжүүлэхэдэ партида тубалаһан, сэрэгшэдэй уялгы ушар ёһо мэдэн байжа дүргэхэ үзэлөө, үндэр дээдэ патриотизмын, партида, советскэ Эхэ орондоо, арадуудай агууехэ вождэ нүхэр Сталинда хизаарлашагшай үнэн сэхэ байха үзэлөөр советскэ сэрэгүүды хүмүүжүүлэ.

(ТАСС)

Ажахын ба культурна байгуулалтыг найнаар хүтэлбэрлэхэ

Баяхан боложо үнгэрэн аймагт Сөвөдэй ээлжээтэ сесси гүйсэдкомой жэлэй хүдэлмэри тухай айм-сөвөдэй түрүүлэгшэ нүхэр Чимит-цыреновой тоосоото элидхэлхэ зүбшэн хэлсэбэ.

Тоосоото үе соо аймсөвөдэй гүйсэдком ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска Пленумэй түүхэтэ тогтоолы бодото дээрэн дүүргэжэн түлөө эридээр тэмсэбэ гэжэ элидхэлхэ хэлсэбэ. Энээнэй ашаар аймагайгаар хүдөө ажыхы ба культурна байдалы дээршүүлхэ талаар нилээд амжалтанууды туйлажа шадла. Нийтын мал ажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб 1947 онойндо орходо бүхы түрлөөрөө 15 процент үлүүгээр дүүргэгдэбэ. Үнгэрэн жэлд 100 эхэ малнууднаа 84 тугал, 103 эшгэ ба хурьган абтахан байна.

— Нийтын адуу малыг нимээр олошоруулханыг нүхээс юун бэ гэхэдэ, колхозно малшадай түрүү советскэ биологическа науке бодото ажалдаа хэрэглээн ба малай хубайрха явдалыг эрид багадаа, малыг хэрэггүй юумэндэ гаргалгыг усадхаан явдал болон, — гэжэ элидхэлхэ тэмдэглэбэ.

Малай нү үгэлгэнэ улам дээршлээ. Ворошиловай нэрэмжэтэ хүдөө ажыхын артелиин малшад үнээн бүриөө дунда эргээр 1696 литр, Лениний нэрэмжэтэ колхоздо — 1512 литр, «XVII партсээдэ» колхоздо 1456 литр нү шаанан байна. Тэршэлэн нооно хайшалалга ба хөөбэр абалга улам дээршлээ.

1948 оной ажал хүдэлмэрин дүнгөөр БМАССР-эй Министруудэй Сөвөдэй тогтоолоор аймагтай мал ажалдай 37 худалбарилгашадтэ «Республикын эрхим малшан» гэжэн хүндэтэ нэрээргэ олгогдоо. Мүн мүнөөшэ жэлдэ тул абалга

(Иволын аймсөвөдэй сессийнээ)

ба малай үбэлжэлгэ байнаар үнгэржэ байха юм.

Тэршэлэн аймагай колхозуудай тарьяалангай газарууд улам үргэжэбэ. Саянтын ба Иволын МТС-үүд тракторна хүдэлмэринүдэйгээ жэлэй түсэбүүдэ үлүүлэн дүүргэбэ.

Колхозуудай экономикын бэхжэбэнэй ашада хүдөө тосхонууд культурна болсон байдалтай болохо байна. Тоосоото үе соо хүдөө ажыхын 4 артель электрын галтай, 3 колхоз радиотой болоһон байна.

Үнгэрэн жэлэй тоосоото үеөө хойшо сельскэ ба сомоной Сөвөдүүдэй үргэнэ колхозой ажыхын ба культурна байгуулалтын асуудалнуудыг шидхэхэдэ ехээнэр дээршлэбэ. Сомсөвөдүүд өөндөнгөө хүдэлмэриг үргэн нитэ ажалшадтай элбхитэдтэй тон барисаатайгаар ябуулдаг болоо. Түрүү сельскэ ба сомоной Сөвөдүүд өөндөнгөө ажыхы з, бөөр эмхидхэжэ, колхозно тарягшадыг шэн габьяата ажалда үргэнээр элсүүлжэ, колхозуудай эмхидхэлхэ ба ажыхын талаар бэхжэхэдэн ехээн туһаламжа үзүүлнэ. Энэ талаар Гурьлынын ба Гильбирин сомоной Сөвөдүүдэй гүйсэдкомууд найн амжалтанууды туйлаба.

Элидхэлхэ болбол сөрөнгөө үгэ соо сомсөвөдүүдэй хүдэлмэридэ байхан ехээн дутуу дүнданууд тухай тогтон хэлсэбэ. Элидхэлхын ба үгэ хэлэгшэдэй тэмдэглэһэнэй евоор, аймсөвөдэй гүйсэдком бүхы сомсөвөдүүдэй хүдэлмэриг үшөө мүнөө болотор нэгэ жэгдээр хайжаруулжа шаддаггүй. Зарим сомоной ба сельскэ Сөвөдүүдэй сес-

синүүд саг соогоо зарлагдажа үнгэрэгдэдэггүй ба саг үргэлжин комиссинууд үшөөл бираггүйгөөр хүдэлмэрилнэ.

Аймсөвөдэй гүйсэдком арадай гэгээрэлэй ба элүүрые сахиха табагуудай хүдэлмэриг шанга хиналта дороо абаагүй байна. Тэрэннээ боло, аймаг дотор элдэб хара мэхшэд, ламанар би болоһон байха юм. Энээн тухай депутатууд нүхэр Громов, Полухин ба бусад шүүмжлэбэ.

— Мүн аймгүйсэдком ба сомоной болон сельскэ Сөвөдүүд колхозуудай мал ажалдаа үбнэ тэжээлы жэл бүхэндэ хүсэдөөр бэлдэхэ явдалы туйлажа шаддаггүй. Сабшалангай газарнууд хүсэдөөр сабшаладаггүй байха юм. Молотовой нэрэмжэтэ колхозой сабшалангай газарай 40 процентнэ уна намаг болоһонхой. Теэд, тус колхозой хүтэлбэрлэгшэд ба сомоной Сөвөдэй гүйсэдкомшы энэнтэй тэмсэдэггүй. — гэжэ депутат Вахрушев хэлсэбэ. — Тус колхозоо 200 метр газарта байхан мүртөө аймгүйсэдком ба тэрэнэй хүдөө ажыхын табагыг энээн тушаа анхаралаа табиангүй. Луговчедско звенонууд эмхидхэгдэггүй. Мүн Сталиной нэрэмжэтэ колхозоо нимэрхүү байдалтай.

Гильбирин сомсөвөдэй түрүүлэгшэ нүхэр Дашеве өөрынөө үгэ соо аймагай Сөвөдэй гүйсэдком саг үргэлжин комиссинуудайгаа хүдэлмэриг хайжаруулжа тушаа, сомсөвөдүүдэй ажал хүдэлмэрин түрүүдүй дүршэлы олоной дунда нэбтэрүүлхэ тушаа отго юумэ хэнэггүй гэжэ тэмдэглэбэ.

Хэлсэһэн асуудалаарга аймсөвөдэй долоодой сесси сомоной ба сельскэ Сөвөдүүдэй ойрын сагта бэлүүлхэ зорилгонуудыг тодорхойгоор хараалхан үргэн шидхэбэри баталжа абаа.

АХЫН

АЙМАГТА БОЛБОСОН ТҮХЭЛТЭЙ БОЛГОГДОЖО БАЙНА

Жэл ерэхэ тудам аймагай колхозууд болбосон түхэлтэй болгогдожо байна. «Улаан малшан», «Ким», «Улаан Шулуута» Молотовой ба Сталиной нэрэмжэтэ колхозуудта культурын байшангууд баригдаа. Эдэ байшангууд байнаар түхэрэгдэһэн ба энээн соонь библиотекэнүүд нээгдэһэн байха юм.

Мүн олохон колхознигууд байрын шэнэ гэрнүүдтэй болонхой. Гансахан Молотовой нэрэмжэтэ колхоз колхознигуудтаа байрын 8 гэрнүүдыг шэнээр барихан байна.

ТҮРҮҮШЫН ШҮРЫГИНЕЦУУД

Недондо жэлдэ «Улаан Аха» колхоз 1,5 гектар талмай дээрэ анха түрүүшынхэ хартааба тариан юм. Шүрыгинецууд Патарева, Хвастунова гэгшэд тарилгыгаа хойно-хоо оролдосотойгоор харуу-халханайгаар ашаар 10 тонно ургаса хураанан байна.

Энэ жэлдэ тэдэнэр тарилгыгаа талмайг үргэхэдэ, 3 гектар болгохонь.

ФЕРМЕНҮҮДТЭ РАДИО

Колхозуудай малай ферменүүд радиотой боложо байна. Баяхан «Улаан-Шарза» колхозой 4 ферменүүдтэ «Родина» радиоприемнигууд тодхогогдоо. Мүн Кировэй нэрэмжэтэ колхозой 3 ферменүүд радио-приемнигуудтай болоо.

НОГООН ТАЛА

Мүнгэн сагаан толгойтой Мүнхэ-Саридаг уулыг хормойгоор Хүхэ-гол гэжэ заахан горхон урдажа, Дибн голдо шудхалдаг.

Энэ горхон «Хүхэ-гол» гэжэ дэмы нэрлэгдэнэ бэшэ. тэрэнэй ухан халуун шарантай юм. Тиммээ энэ горхоной эрьээр түхэрэн жэл соо ногооч ургаж байдаг. «Улаан Малшан», «Улаан-Аха» колхозууд үбэлэй сагта тус горхоной эрьээр малаа бэлшээдэг байна.

СУУТА АНГУУШАН

Сөедой сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой ангуушан Г. Самаев аймаг дотороо эрхим ангуушан гэжэ суурхана. Самаев недондо намар 45 болон гахай алаа. Энэ нүхэр агчажа захалхааа хойшо 1500 гаран бодон гахай барихан байна юм.

НОХОЙ ШОНО ХОЕРОЙ ТУЛАЛДААН

Хорэ гэжэ түбэлжөнэй хажуугаар Кировэй нэрэмжэтэ колхозой ашаа шэрэгшэд гаража ябаа ха. Тэдэ ашаашаны дахажа явбан «Бульдог» үлүтэрэй нэгэ нохой абырхан хусааар ой руу гүйшоо гэжэ. Уданыггүй арыятан шонын эрхирхэ абан дууджа, нохойн шонотой носолдожо захалба. Ашаа шэрэгшэдэй нохойноо хойнооо гүйлдэжэ ошоходонь, нохойн шонын хоншоорто алашоод, шоны дороо дараад үнгэжэ байба ха. Ашаашад нохойдоо тулалжа, шоныг алаһаһан байха юм.

Республикын мал ажалай түрүүшүүлэ хандалгыг үргэнөөр ойлгуулха

Февраль нарада болоһон республикын түрүү малшадай зүблөөндэ хабаадагшад бүхы эрэгтэй, эмэгтэй колхознигуудта ба зооветеринарна мэргэжэлтэдтэ хандаһан байгаа.

Тэрэ хандалга дотороо аймаг, колхоз ба фермэ бүхэндэ мал ажалыг хүгжөөхэ талаар 1949 оной гүрэнэй түсэбэ дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэжэн түлөө, «Республикын эрхим малшан» гэжэн хүндэтэ нэрээргэ ба 1950 оной хүдөө ажыхын бүхэосоонаа выставкэдэ хабаадалсаа эрхы олохын түлөө республиканска социалистическэ мурсыөө дэлгэрүүлэ гэжэ урьалхан байна. Мүн зүблөөндэ хабаадагшад республикын мал ажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй нэрээргэ агууехэ Сталинда бэшгэ эльгээһэн байгаа.

Нүхэр Сталинда республикын түрүү малшадай эльгээһэн бэшгэ ба республикын бүхы малшадта тэдэнэй хандаһан хандаһан — ажыхын-политическэ ехээн удаханартай документүүд мүн.

Эдэ документүүдэ арад зондо үргэнөөр ойлгуулхандань, колхозой нийтын адуу малай тоо толгой болон ашаг шэмые дам саашадан дээршүүлхын түлөө тэмсэлдэ хүдөөгэй ажалшадыг элсүүлэн зоригжуулхандань манай аймагай газетэнүүд болбол хүдөөгэй партиан ба советскэ организационуудта ехээн туһаламжа үзүүлхэ эргэгтэй.

Энэ талаар Кяхтын аймагай «Знамя Ленина» гэжэ газет өөрынгөө үргэе зүбөөр ойлгоһон байха юм. Тус газет мал ажалай түрүүшүүлэй хандалгын текстые бэшэ зарим газетэнүүдтэ адли минн лэ толилоод дүүргэ бэшэ, харин мал ажалыг хүгжөөхэ талаар 1949 оной түсэбэ дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэжэн түлөө тэмсэлдэ колхознигууды элсүүлэн, социалистическэ мурсыөө үүсхэгшэ болоһон байха юм.

«Аймагай колхозуудаар Бурят-Монголой мал ажалай түрүүшүүлэй хандалга үргэнөөр хэлсэгдэжэ байна» гэжэн гаршаг доро тус хандалгада үргэһэн хэдэн олон хонирхолтой харюунууд хэлбэгдэһэн байна.

«Мал ажалай дам саашанхи хүгжэлтын түлөө» гэжэн селькор Г. Васильевай статья толилогдон байна. Тэрэ статья дотор республикын мал ажалай түрүүшүүлэй хандагшын зүбшэн хэлсэнэнтэй дашарамдан «Улаан Табангут» артелиин колхознигуудай дунда гарбананууда ехэ политическэ ба ажалай эдэбхи үүсхэл тухай хэлэгдэнэ.

Газетын редакци өөрынгөө хүдэлмэридэ мал ажалай түрүүшүүлэ ба мэргэжэлтэды үргэнөөр хабаадуулдаг байна. Мартын 5-ай номерто аймагай главна зоотехник С. Артамоновой статья онсо нотагай жэшээнүүд дээрэ бэшгэдэжэ толилогдоо. «Малыг бэлшээрилдэ таргалуулжа, мяханай продукциин тоо ба шараные дээршүүлхэ!» гэжэн гаршагтайгаар толилогдоо. «Малша бүхэний хүдэлмэриг түрүү миучринска науке хэрэглэдэг болое!» гэжэн тематическа полосо тон хонирхолтойгоор зохиогдон байгаа. Тэндэ аймагай эрхим малшад нүхэр М. К. Мостовскаягай (МТФ-е даагша), М. Ф. Казановагай хаалишан), В. Урусовагай (малшан), Ф. Г. Фоменкын (участково зоотехник)

ба бусадай статьянууд толилогдон байгаа.

Аймагай газетэ селькорнууд дохеонуудта нэрэмжэтэй хонирхон хандадаг, мал ажалыг хүгжээ талаар зарим колхозуудай дүнданууды саг соонь заажуу байха юм. Жэшээлхэдэ, тугал үнээдэй хойноһоо муугаар хайлаһа, тэдэндэ силос, нэмэлтэ жээл үгэнэгүй, энээн дээршээ ложи үнөөд хүеэ татана, тамирра алдана гэжэн «Пограничник» ба Энгельсын нэрэмжэтэ колхозууднаа март гарган ороһон байгаа. Шалгаад үзэхэдэ баримтанууд зүб байба. Хэдэн газетэ тэрэ дари сөвөррой статья редакциноно талилгатайгаар гарган байха.

Мал ажалай асуудалууд «Знамя Ленина» газетын али эхээр анхарала хандуулдаг ханиие мүн нимэ нэгэн жэшээ руулна: Марта мал ажалай түрүүшүүлэй зүблөөн Кяхтада бэшэ үгэнгэрэн байгаа. Газетэ зүблөөн тухай дэлгэрэнгүйгээр шэһэн, тэрэн дээрэ баталгаа абтаһан социалистическэ үйлдэнууды хэлбэжэ гарган, «Мал ажалай мурсыөө үргэхэдэ» гэжэ түрүү бэшгэ гарган байха юм.

«Знамя Ленина» газетын жээл тон гансахан жэшээ бэшэ. Эдэйн аймагай «Стажновец» тэ мал ажалай түрүүшүүлэй публиканска зүблөөндэ хабаадагшад хандагыг баһал шаддаг раар арад зондо ойлгуулна. Газетэ хандагшын текстые толилогдон хонирхоһон.

Гэхэтэй хамта, мал ажалай түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшад бүхы малшадта ойлгуулхын тухай аймагай зарим газетэнүүд үш хусэд оролдоногүй.

Жэшээлхэдэ, «Торейскэ колхоз» газеты редакторын Г. Браун Э. М.) абажа гэжэ. Тэрэ аймаг мал ажалаар ехээн түрүүшүүлэй энэ аймагай газетэ республикын түрүү малшад хандагдаа харууныуды бэшэжэ гаргаггүй, хэр Сталинда эльгээһэн бэшэ абтаһан уялганууды дүүргэ түлөө тэмсэлдэ колхознигууды сүүлхэ газар боложо шаддаг Тус газетэ хандагшын текстые толилоогүй. Аймагай малшад хандага хандага тушаа харюу гүдэды эмхидхэжэ гаргаггүй, газетын хуудан дээрэ мал а тухаша нэгшэ дэлгэрэнгы компондэцие, түрүүшүүлэй ба ветеринар мэргэжэлтэды статьянууд харахаггүй.

Мүнөө дээрэ аймагай газетэдэй урда байгаа тон хойшоһон дашагүй зорилго гэхэдэ республикын мал ажалай түрүүшүүлэй хандагыг үргэнөөр ойлгуулха, нр Сталинда эльгээһэн бэшгэ абтаһан уялганууды дүүргэлэ эрэгтэй эмэгтэй колхознигуудлон зооветеринар мэргэжэлтэды хандуула явдал болоо.

Мүнөө дээрэ аймагай газетэдэй урда байгаа тон хойшоһон дашагүй зорилго гэхэдэ республикын мал ажалай түрүүшүүлэй хандагыг үргэнөөр ойлгуулха, нр Сталинда эльгээһэн бэшгэ абтаһан уялганууды дүүргэлэ эрэгтэй эмэгтэй колхознигуудлон зооветеринар мэргэжэлтэды хандуула явдал болоо.

Сельсөвөдэй сесси дээрэ

Мал ажалай түрүүшүүлэй республиканска сулганада хабаадагшад хандагыг Иволын аймагай Саянтын сельсөвөдэй сесси дээрэ зүбшэн хэлсэбэ. Сельсөвөдэй эдэбхитэд, колхозуудай түрүүлэгшээр, ферменүүды даагшад ба малшад энэ сессидэ олоороо хабаадалсаба.

Энэ хандагша—бэшгэ хадаа колхозно мал ажалыг сасхадань хүгжүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ удаханартай. Ушар нимэһээ энээн бодото дээрэн бэлүүлэн, малай үлүтэрыг хайжаруулха, тэрэнэй ашаг шэмые дээршүүлхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэхэ еботойд гэжэ сессидэ хабаадагшад мэдүүлбэ.

Тус сельсөвөдэй депутатууд энэ хандагша—бэшгэтэй бүхы колхознигууды танилсуулжа, 1949 ондо бүри ехэ амжалта туйлаха гэжэ нэгэн дуугаар шидхэбэ.

А. Антонов.

Уншалгын байшангуудыг даагшад семинар

Хэжэнгын аймагай культурно-гэгээрэлэй эмхи-зургаануудай табагай дэргэдэ уншалгын байшангууды даагшад семинар үнгэрэгдэбэ. Тус семинарта хабаадагшад элдэб хонирхолтой теманууд дээрэ лекцинууды шагнаба. Жэшээнь, «Социализма коммунизма шэлжэн орохо тухай», «Миучрин хадаа байгалие шэнэхэн хубилгаша мүн», «Академик Т. Д. Лысенкын ажал-ябуулга тухай», «Хабарай тарилгын үедэ уншалгын байшангуудай ба бусад культурна эмхи-зургаануудай хэхэ хүдэлмэри тухай» гэжэ мэтэ лекцинууд уншагдаа.

Д. Доржиев.

Колхозно леснигүүдэй семинар

Баяхан Яруунын аймагай хүдөө ажыхын таһаг ба Сосново-Озерскын лесничество колхозно леснигүүдэй 2 удэрэй семинар үнгэрэгдэбэ.

Семинарта хабаадагшад 20 ча-

Гадна, тус семинарта хабаадагшад хабарай тарилгын үедэ хүдэлмэрээ хайшан гэжэ байнаар табиха тухай көөрлэдэһэн, дүй дүршэлнүүдэ андалдан абалсаһан байна. Уншалгын байшан бүхэний дэргэдэ агитбригаданууды эмхидхэхэ, нүүдэ библиотекэнүүдэй хүдэлмэриг хайжаруулжа ба ханын газетэ, «Дайшалхы хуудханууды» саг үргэлжэ хайнаар гаргажа байха гэжэбэ.

Мүн хабарай тарилгын үедэ кинокартинанууды саг соонь табижа байха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Д. Доржиев.

сай программа ой моды сахин хамгаалха тухай асуудалы үзэжэ гарган байна.

В. Байборodin.

КРИТИКЭ БА БИБЛИОГРАФИ

ТҮҮХЭЙ ЭДЭЙ БАЗА ТУХАЙ

Ажалшадай материална энхэ байхан байдалай шууд дээршэлхэ хадаа советскэ экономикын хүгжэлтын хуули мүн болоо. Тус хуули болбол капиталистическэ ажыхына социалистическэ түсэбтэ ажыхын үлүү найн байһан явдалда үндэһэлдэг.

Энэ хуулие бөлүүлхэ хэрэгтэ гүрэнэй ба кооперативна нотагай промышленность ехэ үргэ ээһэнэ. Тэрэ хадаа нотагай түүхэй эдэй ресурснуудай база дээрэ үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүтээн гаргалгыг саг үргэлжэ дээршүүлжэ, ажалшадай материална эрилтыг хангаха уялгатай байна.

«БМАССР-ой гүрэнэй ба кооперативна нотагай промышленностин түүхэй эдэй ресурснууд» гэжэ А. Г. Туйскин зохиоһон ном энэ асуудалда зориулагданхай.

Дурсагдаһан ном хадаа республикын промышленностин хүтэлбэрлэхэ ба түсэблэлгын хүдэлмэрилэгшэдтэ тон ехэ туһатай ба практическа талаараа хонирхолтой байна.

Энэ хүдэлмэри дотор энээнэй урда тээ толилогдоогүй тон баян материал согологдоо.

Автор болбол промышленностин хүгжэлтэдэ нотагай түүхэй эдэй ресурснуудай тон нулаар хэрэглэгдэдэг байһание элирүүлэ. Үйлдэбэрлгын ургалта гол түлөө ололо ба арһанай халбаринуудаар явбан байгаа. Жэшээлхэдэ, зарим олзоборилгын артельнүүдтэ нотагай түүхэй эдхэ хиринсэ, известко, гаргалга, шабар амьарта бүтээлгэ, лесохимическэ, лесопильна, мебельна, овошно, талха таталгын, мыль шаналгын үйлдэбэри хадаа тэдэнэй бүтээн гаргадаг бүхы валовой продукциин тон үсөөхэн процентныг эзэлнэ. Харин олололой халбаринуудай бүтээн зүйл бүхы продукциин 40 процент болоо. Теэд, республикында түүхэй эдэй барагдашагүй ресурснууды хэрэглэжэ, нотаг дээрэ амжалтатгайгаар үйлдэбэрлэн гаргажа шаддага байһан модон халбага, конторско шугамууд, шатар даам, үлгэснүүд гэхэ мэтэн зүйлнүүды ондоо тээхэ худалдажа асардаг байнабди.

Эдэ баримтанууд нотагай түүхэй эдэй ресурснууд үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлдэбэрлэн гаргалгада тон нулаар хэрэглэгдэдэг байһание харуулна. Тинн гэхээ, манай республикын территория дээрэ элдэб янзын түүхэй эдэй ресурснуудай элбэг байһан явдал нотагай промышленностин продукци бүтээн гаргалгыг табилааргагүйгөөр ургуулха бата бэхэ база боложо үгэнэ.

Саашань автор республикын түүхэй эдэй баяилг ресурснууды шэнжэлгэдэ, тэдэни хэрэглэхэ перспективнүүдтэ тогтоһон байха юм.

Республикын территория дээрэ хаа-хаанагүй элдэб олон барилгын материалнууд элбэгээр олдохо байна. Тиммээ энээнэй үндэһэ нуури дээрэ мүнөө үеын барилгын эрилтэнүүды хангажа шадха, хэдышы олон янзын ба хэршы ехэ хэмжээнэй барилгын материалнууды үйлдэбэрлэн гаргажа болохо. Автор болбол республика доторхи барилгын материалнуудай гол гол уурхайнууды тон дэлгэрэнгүйгээр тооложо гараа.

Тиммээ республикын улам ургаж байгаа эрилты барилгын материална хангажа шадхаа гадна, мүн Иркутска областин хэрэглэхэ барилгын материаллаар хангажа шадхаар нотагай барилгын материалнуудай промышленностин хүгжөөхэ тон ехэ араболомжо бии гэнэ. Минеральна түүхэй эдүүды ханын, хушалтын, холбон

няалгын, үнгэлгын ба гоелгын материалнууды элбэгээр үйлдэбэрлэн гаргалгада хэрэглэхын шуухала байһание харуулна.

Бурят-Монголой ой тайга соогуур наһанай түсэг зууурай туйлай элбэг байбашы, моды, лесохимическэ промышленносты хүгжөөхэдэ хэрэглэхэ явдал тон нулаар табигданхай. Ийм түүхэй эдхэ дабирхай, скиндар, тэршэлэн канифольно, хвойно-эфирнэ ба бусад экстрауды үйлдэбэрлэн гаргажа болохо байна.

Автор болбол эдээ-хоолой промышленностин Министрстын предприятинуудай хушын фармары багаар хэрэглэдөгэ элирүүлбэ. Хушын намар хадаа медицинэдэ, эдээ-хоолой промышленностыда үргэнээр хэрэглэгдэдэг намарай тобо гаргаха түүхэй эд болоо. Намарай тобы эдээ-хооло, мүн техникческэ хэрэгтэ үргэнээр хэрэглэжэ болохо байна. Намарай эдээнэй 50 процентнэ тоһон байха юм.

Саашань автор республикын бүхы шахуу аймагуудай эдээ-хоолой продукт гаргалгы үргэхэдэ байгалиин баялыг үргэнөөр хэрэглэхэ аргаболомжотой байһание үнэншээтэй баримтанууд дээрэ харуулна. Гүрэнэй ба кооперативна промышленностин бүтээн гаргадаг продуктууд сооһоо хүдөө ажыхын түүхэй эд ехээн нуури ээһэнэ. Хүдөө ажыхын түүхэй эды ехээр хэрэглэд байбал, республикын түүхэй эдэй баланс нилээд хайжарха байна.

Овощ тарилгын ажал хадаа нотагай промышленностин предприятинуудта түүхэй эды ехээр үгэжэ шадха. Овощине болбосоруулга хадаа эдээ-хоолой, эд бараанай ресурсы дээршүүлхэ, тэрэнэй ассортименты олошоруулха байна. Автор болбол овошной культурыг дабилаха, эдээхэ ба мариноваля гэхэ зэргын юрын буйлуулганууды хэхы байшан дурдахаа гадна, Улан-Удэ городто овошеческэ зүйлы үйлдэбэрлэн гаргалгыг эмхидхэхы дурдахана.

Рыжик, конопле гэхэ зэргын тобото культурануудай үрэн ехэ үнэтэй түүхэй эд болохо байна. Иймэ түүхэй эдэй би байгаа сагта урғамалай тононууды үйлдэбэрлгыг ойрын сагта эмхидхэжэ болохо.

Нотагай промышленностине хүгжөөхэ хэрэгтэ мал ажалнаа гардаг түүхэй эдүүд: хүнэй продуктууд, ноохон, арһан, яһан ба эбэр гэхэ мэтэн зүйлнүүд ехэ удаханартай.

Энэ ном дотор утилсырьё ба гүрэнэй томо промышленностин үйлдэбэрлэн үлэгдэлы түүхэй эдэй нэмэлтэ ресурс болгон, үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүтээн гаргалгада хэрэглэхэ явдал дэлгэрэнгүйгээр элирхэйлэгдэнэ байна.

Тиммээ гүрэнэй ба кооперативна нотагай промышленносте ажахын талаар үргэн ехэ үсхэл гаргаад байбал, үргэн хэрэглэлэй эд бараа ба эдээ-хоолой продуктууды улам ехэ хэмжээтэйгээр үйлдэ-

бэрлэн гаргаха тушаа партианай правительствын табиган тон ехэ хүндэтэй зорилгы гүйсэхэдэ хэрэн аргаболомжотой.

Нүхэр А. Г. Туйскин ном хаардай ажыхын халбаринуудай номникы шэнжэлхэ хэрэгтэ ахиха табина.

Тинхын хамта энэ ном дотой түүхэй эдэй ресурснууды дуулан тааруулжа хэрэглэлгын үйлдэбэрлүүды зүбөөр хубаар табилгын, БМАССР-эй гүрэнэй кооперативна промышленност предприятинууды кооператив асуудалууд гүнзгыгөөр харуудаггүй байшоо.

Түүхэй эдэй ресурснууды тайгаар хэрэглэхэ, шэнэ үйлдэбэрлүүды эмхидхэхэ асуудалууд ном дотор гүйхэнөөр харуулганом хардаа республикын түүхэй эдэй ресурснуудай үшөө дэ хайнаар шэнжэлэгдэггүй гү

Шэнэ ажабайдалай бадаралта

Колхозно байгуулалтын хэды ехэ хүсэтэй байнанинь Сталиной нэрэмжэтэ колхозой хугжэлтэ дээрэнэ харанабди

***

***

***

Хамтын хүсэн

Колхозой правленин түрүүлшэ Д. Б. Цыдыпов

Жэлэй саада тээ манай баян гүнзэги нойрхоо үшөөл хүсэд гүй байхан юм. Хэдэн мянгад тарья тарья тарья, үндэр ургас ха газар ойроо хүртөөгүй бай- Хэдэн мянган малнуудта эл- хэз үбэ тэжээл хуряжа аба- газар миил хосоржо байдаг 20 жэлэй саада тээ үмсын жэ- эн ажалаар, байгаалин эдэ байлигууды хэрэглэжэ шада- гүй байнани лабтай байгаа. Энэ муртэмнай баяд ноод өөһэ- шөө ашаг олзые хаража, газар эдэ эзэлээд, үгытэй ядуу мал- али эрэг ба таряашады өөһэдынгөө өл- ладг ба зарса болгодог байхынь мэ- шээшэ.

Манай мал ажал тон ехээр хү- жөө. Мүн лэ эндэ хамтын хүсэн элээр харагдана. Загастай нотаг- та луудг ажалшаддай бүхы адуу малые хамтадажа тоолоо наа, 20 жэлэй саада тээ хэдээн зуугаад толгой болохо байгаа. Мүнөө кол- хознай 8 мянга тухай адуу малтай. Малай үүлэрые ба ашаг шэмые дээшлүүлхэ хэрэгтэ тусхай анх- арал хандуулагдана. Симменталь- ска үүлэртэй үхэрые олоор үдхөөб- ди. Үнгэрэн жэлүүд соо хэдэн зуу- гаад хайн үүлэртэй эбэртэ бодо мал колхозуудта үгэжэ, туулан бай- набди. Мүн хайн үүлэртэй адуу үл- хэрын түлөө тусгаар фермэтэй бол- лонхойбди.

Хүдөө ажахын артелин Уставые наринаар сахин, колхозоо эмхидх- лэй-ажахын талаар бэхжүүлжэ, мүнөө үедэ колхознигуудай ажа- байдалынь хайжараа. Хамтын хү- сые харуулан эли тодо гэршэнүү- дэй нэгэн хадаа манай колхоз дээрэ байгуулагдана культурина барилганууд болоно. Мүнөө дунда хургуули хүдэлмэрилнэ. Электро- станцитай, телефонно коммутатор- тай, радиоузелтай, хүүгэдэй ясли- тай, амбулаторитой болоон ба бу- сад культурина барилгануудые бо- хоогообди.

Сталиной нэрэмжэтэ колхозой төшүүдшанта наадагтай, культурина ажабуудай болоо. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Эрхим стакаповец-колхозник Д. Найдановай бүлэ. О. Березновой фото.

Үүлтэртэ малнай олошорхо

Племферме дааша Б. Чойзонев

Колхоз һая тогтоод байхадаа хайн үүлтэртэй нэгэшые үнээгүй үнэ. Гансахан нотагай үүлтэртэй үнээд- тэй байгаа. Тинн манай колхоз үүлтэртэ мал үдхэжэ эхилхээр, ар- баад жэл боложо байна. Энэ үе соо гансахан өөрынгөө колхозые племфермэтэй болгоо бэшэ, харин республикын бусад колхозуудта- шые хайн үүлтэртэй үнээдые олоор үгөөбди. Үнгэрэн жэл соо хайн үүлтэртэй 80 гаран үхэр худалдаг- даа.

Нэгэ үнэһээ 2000 гаран литр һу хаадаг шаалишад манайда олон. Манай ферме үүлтэртэй жэл соо гүрэндөө 1.287.267 литр һу ту- шаагаа. Малай ашаг шэмэ үгэлгэ жэлхээ жэлдэ дээшлэжэ байна. Үхэрэйнгөө һүрэгые үүлтэртэй үлхэ- лээ гадна, мүн хурдан хүлэгүүдые үдхэжэ эхилээбди. Үүлтэртэ адуу- най ферме эмхидхэгдэ.

Манай колхоз саашадашые ма- лайнгаа бүхы һүрэгые үүлтэртэй хайн- тай болгожо, ашаг шэмыень дээ- шлүүлхын түлөө тэмсэхэ байна.

Ажабайдалнай хайжараа

Республикын эрхим наалшан Д. Жапова

Түрэл Загастайдам эмхидхэгдээн түрүүшын колхоздо ороо бэлэйб. Тэрэ жэлдэ шара һэмы гэрэмнэй задалжа, тэрэчэй һуурида эсбэр байшан гэр баяа һэн. Энэ гэр соо- гоо 20 жэл ажабуужа байнаб. Энэ хадаа зол жаргалтай ажабайда- лаймнай гэрэлтэмэ эхининь боло- но.

Колхоздо 20 жэл соо мал ажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байнаб. Тү- рүүшын жэлдэ юрын малшан бай- лан аад, тэрэнэй хойто жэлдэ ша- алишан болгодоо һэм.

Мүнөө «Республикын эрхим баг- лашан» гэдэн хүндэтэ нэрээрэгдэ хүртэнхэйб.

Мини нүхэр дайтай фронт дээрэ наһа бараһан юм. 90 яһатай хүр- шэн эхэмни, хоер хүүгэдни бага- ханшые үншээрэгүй. Колхозой ба гүрэнэй зүгһөө бидэһэртэ саг үрэл- жэ туһалжа, зоной дунда зол жар- галтайгаар ажабуужа байнабди. Энэ хадаа манай коммунистическэ парти, советскэ правительствын гайхамшагта эх анхарал мүн. Агуухэ инар эсэгэ Сталин багша- даа үнэн зүрхэнэй баярые хүргэ- нэб.

Ярославскийн нэрэмжэтэ хургуули

Б. Шагдыров, хургуулин директор, БМАССР-эй Верховно Советдэй депутат

Колхознигуудай культура ба бол- босорол өөрөө ургажа, долоон жэ- лэйнгээ хургуулине дунда хургуули болгоод, Емельян Ярославскийн нэрэ олгоһон байнабди.

дээдэ хургуули дүггээд, партиана, советскэ хүдэлмэрилэгшэд, инже- нернүүд, журналистнууд, врачууд, багшанар, артистнар ба Советскэ Армин офицернүүд болоон байха юм.

Үнгэрэн олон жэлүүдтэ манай хургуули һаруул эсбэр ба культу- рна болоо. Биологическа, физическэ кабинетүүд түүхээрэгдэжэ, һай- наар шэмэгдэнхэй. Гимнастическа ба физкультурын уужам һаруул залнууд бии юм. Манай хургуулида һурагшаддай тоо жэлхээ жэлдэ оло- шоржо байдаг. 1939 онһоо эхилжэ, үнгэрэгшэ жэл хүртээр зуугаад хү- бүүд ба басагад эндэ дунда хургуу- ли дүггээд, дээдэ хургуулинуудта ороо.

Мүнөө үедэ манай дунда хургуу- лида 26 багшанар ажаллана. Тэ- дэнэрэй 10-ниинь энэ хургууляар хүмүүжүүлэгдэһэн байха юм. Ста- линийн нэрэмжэтэ колхозой ба мүн дутын колхозуудай 456 һурагшад эндэ һуралсажа байна.

Колхозой правленин зүгһөө хур- гуулин хүдэлмэридэ эхэхэн туһа- ламжа үзүүлэгдэдэг байха юм. Ти- мэдэ энэ колхозой бүхы колхозни- гуудта, һурагшаддай түрэлхидтэ кол- хозойн 20 жэлэй ойтой дашарам- дуулан, багшанарай ба һурагшаддай зүгһөө амаршалга хүргэхэ байнаб.

Манай хургуулида һуража бай- лан Сталиной нэрэмжэтэ колхозой хэдэн олон хүбүүд басагад мүнөө

Загастайн интеллигентнэр

Д. Найданов, хургуулин багша

Парти ба правительство хадаа колхозно таряашадай ажабайдалые хайжаруулжа, колхозуудые баян, колхознигүүдые шанга шадалтай болгохо хэрэгтэ тон хэ анхарал хандуулдаг байна. Мүн ажалшаддай эрдэм бэлгитэ һуралсаха абадалда тусхай анхарал хандуулагдаг гэшэ. Сталиной нэрэмжэтэ кол- хоздо ажал дээрэ шалгаржа яба- лан алдартай суутай хүнүүд тон олон.

дээрэнэ эрдэм мэргэжэлэйнгээ тү- рүүшын алхам хэһэн хүнүүд олон. Загастай нотага тэрэнэй интел- лигентнэрэй тоодо: ВКП(б)-гэй Сэ- лэнгын айкомой секретарь П. Д. Будаев, БМАССР-эй Министрүүдэй Советдэй харюусалгата хүдэлмэр- лэгшэ Л. Г. Митанов, СССР-эй Га- даадын хэрэгүүдэй Министрстводэ алба хэжэ байһан нүхэр Л. Цырен- жапов, дунда хургуулин багша- нар: Р. Найданов, З. Г. Балданова, С. А. Ванчикова, Д. Р. Очиров, ве- теринарна врач Б. Холодоева, аг- рonomууд болон механикууд ба бу- сад мэргэжэлтэд олон юм.

Тэрэнһээ гадна, энэ колхоз дээрэ үен дээрэ үндыһэн, энэ колхоз

Большевиүүдэй жэшээ

Партбюрогой секретарь Ц. Дансарунов

1929 ондо манай Загастай нотаг- та 5—6 коммунистууд ба ком- сомолонууд бид байгаа. Эдэнэр ха- даа парти ба правительствын түү- хэтэ шиндхэбэрине—коллективиза- цин хэрэгые түрэл нотагтаа бэ- лүүлхэ хүсэн байһан юм. Тинн ма- най нотагай коммунистууд өөһэ- дынгөө урда табигдаһан зорилгые партиин хүтэлбэри доро амжалта- тайгаар бэлүүлээ.

хүдэлмэри ябуулхатаа хамта, мал ба тарьян ажалда байгшаддай эр- дэм мэргэжэлые дээшлүүлхын түлөө агротехническэ, зоотехническэ һуралсалнууд эмхидхэгдэһэн байна. Энэ һуралсалда бүхы мал- шад ба тарьян ажалдай бригадын гэшүүд хабадуулагданхай.

Мүнөө манай партиана ба комсо- мольское организационуудта 47 ком- мунистууд, 40 комсомолонууд тоологдон. Эдэнэр хадаа нийтэ колхознигуудта парти ба прави- телствын сээсмэргэн политикые дамжуулагшад, колхозой ажалдай бүхы шалбаринууд дээрэ ударидга- шад ба эмхидхэгшэд болонхой.

Мүнөөдэр манай колхоз 20 жэ- лэйнгээ ойе һайндэрлэжэ байна. Энэ үе соо бүтээһэн ажалда дүнлэ- хэ зуураа, саашанхи зорилгонуудда тодорхойлоо еһотойбди. Адуу ма- лаа улам олон болгохо, үүлэрыень хайжаруулжа ябадал малша- хэй зорилго болоно. Энэ хабарай тарилгые агротехническэ богино болзор соо дүггэхэ, тарилгын олон политий севообородые бии болгохо, үндэр баян ургаса хуряажа ябадал хадаа тарьян ажалдай бригадынхид- тай зорилго болоно. Коммунист- нууд ба комсомолонууд, колхозой эдэбхитэд хадаа өөһэд өөһэдынгөө участок дээрэ үндэр бүтээсгээ ажалдай үлгэр жэшээнүүдые ха- руулжа, эдэ зорилгонуудые шинд- хэсэхэ байна.

24 агитаторнууд колхознигуудай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг байха юм. 1929 ондо манай нотагай ажалша- дай 80 тухай процентны тээг бэшгэ танихагуй байгаа. Тинн мүнөө бүхы колхознигууд ном бэшгэтэ һураа. Газетэ ба журналнуудые олоор захи- жа уншана.

Ойн баярай үдэртэй дашарам- дуулан, манай колхозой гэшүүд саашадаа колхозоо улам баян бол- гохо, парти ба правительствын бүхы шиндхэбэринуудые бэлүүл- хээр бэлэн байһанаа мэдүүлнэ.

Ханын газетэ ба «дайшалхы хуудаланууд» саг үргэлжэ гаргаг- дадаг. Агитационно-ойлгууламжын

хүдэлмэри ябуулхатаа хамта, мал ба тарьян ажалда байгшаддай эр- дэм мэргэжэлые дээшлүүлхын түлөө агротехническэ, зоотехническэ һуралсалнууд эмхидхэгдэһэн байна. Энэ һуралсалда бүхы мал- шад ба тарьян ажалдай бригадын гэшүүд хабадуулагданхай.

Онһото машинны хуршоо ажалланабди

Колхозой механик Д. Аюров

Модон анзаһанай, хуһан борной үлгэржэ, колхознай хүсэ хэжэ шото машинануудар эбэсэгжэжэ ба саашадашые эбэсэгжэжэ байна. Үндэр баян ургаса үгэдэг колхозоймнай тарилгын талмай 6 трактор хүдэлмэрилдэг. Гэбшэ хажуур ба халуунууд ком- мунистууд ба сенокосилкануудар ажа- лана. Мүнөө хүсэ хэжэ 3 моло- да, «Коммунар» гэжэ 3 ком- мунистууд, 17 сенокосилканууд бии. Колхоз дээрэмнай электростанци дамэрилинэ. Айл бүхэнэй гэртэ лампочканууд яларжа ажа- лана. Электрическэ хүсөөр модо ай дунда хэдэдэг болохо юм. Түрэн жэлүүдтэ электрическэ ажал дээрэ үнээ наадаг, нооно хайшал- хы болгохо зорилготойбди. Хүндэ ороо бэрхэ ажалнууд хадаа онь- шот машинны хүсөөр хэдэдэг бо- лон байна.

Колхозой радиоузел хөөрэнэ

Н. Хүдэ колхознигууд! Сталиной нэрэмжэтэ колхозой радиоузел хөө- рэнэ гэдэн дикторэй хонгөө хоо- лон айл бүхэндэ дуудлажа байдаг. Колхозой бүхы фермэнүүд, бригада- да ба гүртэнүүдтэ радиоточко- нууд хүдэлмэрилдэг. Энэ үеэл кол- хоз доторхи, аймаг ба республика доторхи һонинууды хөөрөжэ үгэхэ гадна, һонин төмэтэй лекцинууд хөөрөлдөөнүүдые дамжуулдаг байха юм.

Загастай. Революциян урда тээ энэ нотаг хаанта Россин харан- хы мунхаг үгэлуу булангуудай нэгэн байгаа.

Тамчын ба Тохойн дасан- гуудай ламанар, Загастайн ба- гшууд нотагай тарьялан арыдые мүлжэжэ байдаг һэн. Иимэ һэн— урднай үеын Загастай нотаг. 1928 он. Коммунистическэ парти ба советскэ правительствын удари- далгаар, Загастай нотагай үгытэй таряшад үгэ хүрээ нэгэдэжэ, но- тагай коммунистнар Мунко Шинда- ков, Радна Очиров, Норбо Бадмаев ба Цыретор Найданов гэгшэдээ үлгэр жэшэе абажа, 5—6 ТОЗ- нуудые арба табан айлуудһаа бү- ридүүлэн эмхидхэһэн юм.

ХУГЖЭЛТЫН ЗАМААР

шоруулжа, тарилгын талмайе үр- гэдэхэ, хамтынгаа ажал хүдэлмэ- ри зүбөөр эмхидхэхэ, колхоздоо большевистскэ журам тогтоохо ба Советскэ Армидаа анхаралаа хээрэ хандуулжа гэдэн зорилго танай ур- да табигдана.

ха гэжэ колхознигууд шиндэнхэй. Тус колхозой тарьялангай талмай дээрэ жэл бүри 5—6 трактор, 3 комбайн хүдэлмэрилдэг.

Колхозно байдалай хүсэ шада- лые мэдэрһэн, табан хушуу ма- лайнгаа, тарьялан сабшалангайн- гаа түгээ эзэн боложо, нотагай ажалшад шэнэ ариун замаар, хүгжэлтэ ба зол жаргал тээшэ дабшаа бэлэй.

Социалистическэ Эхэ оронойнгоо шэнэ-шэнэ илалтануудай түлөө, коммунизмыг илалтын баярай тү- лөө шэн зоригт ажалда ба героич- ческа эрэлхтэ габьяануудта ма- нице зоригжуулагша эсэгэ ба баг- ша И. В. Сталиной үнэн соратник, советскэ гүрэнэй гайхамшагта ажал-ябуулагша Климент Ефремо- вич Ворошиловый ерэлгые тэмдэг- удэн, нүхэр Ворошиловый нэрэмжэтэ ларна бригада эмхидхэ һэн. Энэ бригада тэрэ жэлдэ үбэ хурял- гын хүдэлмэрине болзорхоон урид дүүргэһэн байгаа.

— Мүнөө байһан олон янзые оньшото машинануудтай болохобди гэжэ минн залуу наһанда зүр зүү- дэндэшые ороогүй, хүн зоной хэлээ һаа, этигэхэшгегүй байгаа. Тинн, мүнөө энэниче хараха, үзэхэ зол жаргалтай хүн байба, — гэжэ 70 гаран наһатай колхозник Лубсан үбгэжөөл омогорхон хөөрэнэ.

Ингэжэ, Загастай нотагта тогто- хон табан багхан ТОЗ-нууд нэгэ- дэжэ, 1929 оной апрелин 3-да Сталиной нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель боложо түбхитэ һэн.

Загастайн уужам газар дайдые мүнхэдөө эдлэхэ гэдэн Гүрэнэй акт абанан саһһаа эхилээд, энэ колхоз жэлхээ жэлдэ бэхжэн, манай рес- публикын түрүү ба культурина колхозуудай нэгэн болоо.

Тарьялангайгаа талмайе 1929 онойхидо орходоо 10 дахин шахуу ехэ болгоо. 1948 ондо гектар бүри- нөө дунда ээргээр 7,7 центнер ху- рьяан юм. Тинн, энэ жэлдэ гектар бүришөө адагынь 12 центнер хуряа-

зууды хайн үүлтэртэ малаар хан- гадаг гуламта болонхой. Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ 80 гаран толгой хайн үүлтэртэй үхэрнүүд колхозууд- та худалдагдаа. Колхозой олон мянган малнууд 33 гүүртэнүүд бол- гогдожо, бүлэглэгдэнхэй.

Республика соогоо суурхажа байгаа эрхим малшад энэ колхоздо олон. Тэдэнэрэй тоодо Д. Жапова, Д. Доржиева, Д. Цыренова, Д. Бу- даева гэгшэд оролсоно.

Энэ колхозой жиирэй колхозни- гуудай һаруул хайхан гэрнүүдтэ мүнөө Ильичын лампочканууд ялардаг болоо. 20 жэл соо колхо- зой орошо 5 дахин ехэ болоо юм. Богонихон энэ болзор соо прав- лени, клуб, ясли, амбулатори, дун- да хургуули, электростанци, теле- фонно коммутатор гэхэ мэтэ куль- турна барилгануудтай болон байна.

1929 ондо Үзэг бэшгэ таниха колхознигууд үсөөн һэн. Мүнөө колхозник бүхэн газетэ, журнал олоор захижа уншдаг. Дунда ба дээдэ хургуулинуудые дүүргэ- шэдэй тоо олошоржо, колхоз өөрын интеллигентитэй болоо.

Энэ колхоз 1950 ондо 5 хушуу малайнгаа тоо толгойе дайнай урдахы хэмжэндэ хүргэхөөр түсб- лэхчэй. Мүн һага гидроэлектрос- танци барихаар хараална. Урдань хаанта Россин үедэ хоохон тала байһан газарта мүнөө агуухэ Сталин багшын нэрэмжэтэ артель һуурижаад, бүхы талаараа халба- жа, хүгжэжэ байна.

Л. РИНЧИНО, манай корр.

Тоо ба баримтанууд

1929 ондо Сталиной нэрэм- жэтэ колхозоо эрдэм мэр- гэжэлтэй болонхон хүнүүд нэгэ хөөржөөр тоолодогдог байһан юм. Мүнөө энэ колхоздо 10 гаран дээдэ хургуулилан, 50 гаран дунда хургуулилан, 190 тухай 7 жэлэй ба эхин хургуу- лан тоологдон.

Дунда ба дээдэ хургуули дүггэрэн багшанар — 12 хтн, медицинскэ хургуулида хурьяан мэргэжэлтэд — 5 хүн, зооветеринарна дунда хургуу- лангай — 5, инженернүүд — 3 хүн, радиомеханикууд — 4 хүн бии.

Колхоз дээрэ дунда хургуу- ли хүдэлмэрилнэ. Эндэ тус колхозой 350 үхибүүд һура- лдаг юм.

Тоо ба баримтанууд

1929 ондо Сталиной нэрэм- жэтэ колхоз 182 гектар та- рилгын талмайтай байһан аад, 1949 ондо тарилгынгаа талмайе 1725 гектар болгобо. Үнгэрэн жэлдэ гүрэндэ 8500 центнер тарья тушаалан, 2234 центнер шенисын үрхэ хааһан ба ажалта үдэртэ орооһо тарья элбэгээр хубаа- нан байна.

1929 онтой жэшэбэл, малайнь тоо толгой кэдэн дахин олон болоо. Мүнөө 1554 толгой үхэртэй, 667 толгой адуу мо- ритой, 5188 толгой хони ямаа- тай болонхой.

Колхоз дээрэ мүнөө эбэртэ малай 2 ферме, хониной 13 гүүртэ, адуунай ферме ба үүлтэртэ адуунай ферме, га- хайн ферме, шубуунай ферме, зүгын ажахы бии.

200 гаран точкотой электро- станци, 60 точкотой телефо- но коммутатор, 200 гаран то- чкотой радиоузел, 20 хүгэдэй оронтой ясли, эхэнэрэй на- райлалгын гэр, амбулатори, 250 һууритай клуб бии.

„БУРЯТ-МОНГОЛЫ ҮНЭН“ 1949 оной апрелин 2. 3.

36 найрамдалые хамгаалгада зорюулан зарлагдаһан, США-гэй наука ба культурын ажал-ябуулагшадай конгрессэй хаагдаһанай дашарамда Мэдисон-Сквер-Гарденда болоһон митинг

НЬЮ-ИОРК, мартын 28. (ТАСС). Эб найрамдалые хамгаалгада зорюулан зарлагдаһан США-гэй наука ба культурын ажал-ябуулагшадай конгресс мартын 27-ой үдэшэ Мэдисон-Сквер-Гарденда болоһон угаа ехэ митингээр дүүрбэ. Тус митинг дээрэ 20 мянган хүн байлсаба.

Советскэ Союзай ба арадай демократин Ороноудай делегадуудта үнэн зүрхэнэй баяр хүргэн угтажа, мүн тэрэшэлэн Барвун Европоһон ба Латинска Америкэхээ ерөөһон делегадуудые амаршалжа, митингдэ хабаадагшад болбол бүхэ дэлхэйн бүмбэрсэг дээрэхи эб найрамдалда двобатай арадуудтай ханалаа нэгдэнги байһанаа эгээн халуунаар гэршэлэн харуулан байна.

Епископ Муолтон гэгшын амгалан тайбан байха тухай бурхнай ном уншалгаар митинг нээгдэб. Удаа тээн, мэдээжэ түүхэшэ негр Дюбуа гэгшэ трибуна дээрэ гараһан байна. Тэрэ хадаа элдэб олон политическэ үзэлтэнэй зүгһөө сугларһан делегадууд энэ эб найрамдалые хамгаалгада зорюулан зарлагдаһан конгрессэ хабаадалсажа, «эзэнһээ хойшо дайн сэргэ болохо ёһонгүй» гэжэ бүтэдөөрөө ханалаа нэгдэб гэжэ мэдүүлэн байгаа.

Колониальна ба хахад колониальна арадуудай байдал тухай хэлэхэ зуураа, Дюбуа болбол Нэгдэмэл Нацаануудай Организациин дурдахһан харгалзалгын программые буруушааба, юундэб гэхэдэ, тэрэ хадаа колониальна арадуудай эрхэ сүдөөе дууһан үгэ хэжэ гэгшэн англо-американска политикые харуулаа гэхэб.

Энэ политикые гансахан лэ Советскэ Союз буруушааба.

Энээнэй һүүлээр, тус митингын түрүүлэгшэ байһан хадаа Дюбуа болбол мэдээжэ астроном ба прогрессивнэ олонитын ажал-ябуулагша Шепли гэгшэтай эндэ байгшадые танилсуулба. Тинхэдэн, Шепли гэгшэ өөрынгөө ээлжэндэ, конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадалсаһан гадаадын гүрэнүүдэй делегадуудтай митингдэ сугларашадые уулзуулан байгаа. Эндэ байлсагшад болбол трибуна дээрэ гаража яһан делегадуудые амаршалгын үгэнүүдые хашхаралдажа ба алыгаташажа угтанан байгаа. Трибуна дээрэ советскэ делегадуудай үзэгдэхэдэ, үнэ удаан замхашагүй, нэрбэмэ оваци болоһон байха юм.

Митингдэ хабаадагшадые Хойто Ирландида байгаа антропологийн научно-шнжэлэлгын центрэй ажал-ябуулагша доктор Арматту ба Польшын уранзохоолшо Кручковский гэгшэд амаршалба.

Кубинска делегат олонитын ажал-ябуулагша ба эрдэмтэ Вильямль гэгшын кубинска делегациин

үмэнһөө «простой арад» зониие дайладдахаа арасагты» гэжэ уряалхадан, тэндэ байгшад хайшаан хашхаралдаһан байгаа. Би коммунист бэшэб, харин католик хүм гэжэ тайлбарилда, Вильямль ингэжэ мэдүүлэ: «Советскэ Союзые сэргээр бүтэлхэ ба дэлхэйн гурбадахи дайниие бэлдэххэ» гэжэ хүсэһэн хүнүүдые бултын тэнгэри бурханай ба хүн түрэлтэнэй дайсад гэгшэ гэжэ бүхэ дэлхэйн үмэнэ кубинска делегаци бүтүшааха байна. Эдэ хүнүүд хэдэ шэнээн дээдэ гүрэнэй ба церковно тушаалуудта байгашые хаань, өөрсөгүй, —буруушааха байнабди».

Митинг дээрэ Америкын зүгһөө эгээн ехэ ораторын сценарист Гервард Лоусон гэгшэ байба. Советскэ Союзые амарнын талаха ба сэргээр бүтэлхэ гэгшэн бүтэ-хэгшэ муу түсэбие мүнөө үелдэ үндэһэ һуви болгоод байһан Холбоот Штадуудай гадаадын политикые буруушаагаад, Лоусон болбол «бүхэ дэлхэй дээрэ демократинуудые үгэ хэжэ, американска демократине бүрүн бүтэн байлгаха хэрэгтэ» гэжэ американска арад зондо ойгуулла ханаатай Холбоот Штадуудай правительство талзуу пропаганда ябуулжа байна гэхэ. «Бидэнэр энээнине Хитадта туршаад үзэһэн аад, урагшагүдөө һэмди, бидэнэр энээнине Грецидэ туршажа байнабди, тээд тэрэмнай бүтэ-хэгшэ. Бидэнэр германска ба японскэ фашистуудта болон угаа ехэ «демократ» Франско Франкодо үшөө найдаһан байнабди» гэнэ.

Холбоот Штадуудай политикын агрессивнэ зорилготой байһаниинэй эли тодо ба тэрэниие гүрэнэй департаментын тунхаглажа байһан документунд соо хаража болохо байна гэжэ Лоусон мэдүүлэб.

Американска хэблэл гэгшэ бодото Америкые болон американска демократин эрхмн уг заншалнуудые хачуулагшгүй гэжэ ханажа мэдэжэ байгы гэжэ гадаадын айлшадые Лоусон урялба. Дам сааша, искусствын советскэ мастернуудай зүгһөө американска мастернуудта нүлөөгөө халдажа байһан тухайн хэлэнэ.

Мүн тэрэшэлэн митинг дээрэ чехословацка делегат Гронек, американска журналист Лауте Бах болон английска делегат философ Стаплонд гэгшэд үгэ хэлэһэн байна.

Советскэ делегациине хүтэлбэри-лэгшэ Фадеевие митингдэ хабаадагшадтай уулзуулхадан, тэндэ байгшад үнэ удаан замхашагүй оваци хэбэ. Тингээд, эб найрамдалтай байха болон арадуудай хоорондо бэе-бэе айгголсохо ябадалые тогтоохо хэрэгтэ советскэ арад зоний үнэн сэхээр байха тухай Фадеевэй хэлэн мэдүүлгые хайшаажа, хэдэн дахин алыгаташаһан байгаа.

мэндые хүргэхэ гэгшэн байгаа, юундэб гэхэдэ, простой хүнүүд болбол культурын хамаг бүхэ үндэһэ һууриие өөһэдынгөө гараар бүтээдүү юм, мүн бидэнэршые өөһэдөө простой хүнүүдэй дундаһаа гараһан байнабди. Үнэнтэ дээрэ, эгээ тэдэнэр нацануудай эрхим һайн шэнжэ шанарые бээдээ шэнгэһэн байха юм. Тинмэ хадан, простой хүнүүд гэгшэ һайн һайхан сэдхэлтэй хүнүүд юм гэжэ хэлэхэ байнабди. Дайн сэргэтгэ өөһэдынгөө хүбүүдые ба эрхэ нүхэдые алдажа байдаг эхэнэр ба һамгад мүн лэ простой хүнүүд мүн болоно.

Тинмэ хадаа арадуудай хоорондо эбтэй амгалан байхын түлөө простой хүнүүдхээ үлүүгээр хэншые оролдохогүй байна шуу.

Манай орон—Советскэ Союз болбол арадуудай хоорондо эбтэй амгалан байха гэнэ. Ушарнын хадаа бидэнэр тон түрүн простой хүнүүдэй гүрэн гэгшэбди. Бидэнэр шадал муутай байһан хадаа эб найрамдалай хэрэгые аршалан хамгаалжа байна бэшэбди, харин манай оройн хүн зон золотой жаргалтай байһай гэжэ хүсэнэбди, мүн иридээр байхыен бүхэ дэлхэйн арадуудташые хүсэхэ байнабди.

Манай орон түүхэ дотор «золотой байгаа юм». Алар 800 жэлэй турша соо манай орон худар эхин түрүүлэн монголнууд, тингээд немецүүд тингээд шведүүд, тингээд француууд, тингээд баһа немецүүд ба мүн дахяад немецүүд хойно хойноһон һубаряад долболон орожо байһан юм. Бүгдын мэдээһэр, тэдэнэр барандаа үй бүтэ сохигдоод, намнагдаа һэн. Тээд тэрэ бүхэндэб тэдэнэр шадыхсаа ехээр һандарган бутаргад байхадан, бидэнэр, ород хүнүүд тэнсэлгүй ехэ ажалша ба тэсэбэртэй байжа, хамаг бүхэ юумээ шэнээр һэргэн бодхоодог байгаа һэмди.

Эсэсэй эсэстэ, энэнь бидэндэ угаа хашартай болошоод байһыне американска арад ойлгожо байна ёһотой.

Мүнөө бидэнэр ажалгүйдэлгэ ба гуйраншалга гэгшые хэээ үнэ мартан, айхбатар ехэ ба хүтжэн дэбжэжэ байһан социалистическэ орон болоод байнабди. Дайн сэргээр һандаргадһан городуудые хүсэд һэргэн бодхоожо уридөөдүй гэгшэбди. Гэбшые, манай промшленность ба хүдөө ажамы сэргэй урда тэхи хэмжэһнээ үлүүлжэ гараа. Бидэнэр һайнаар ажаһуужа байдаг ба энэһнээ үшөө һайнаар ажаһуухабди гэжэ найдаһабди. Бидэнэр заводууд ба гэр байрануудые, клубууд ба университетүүдые бариха, Советскэ Союз дотор хамтарһан 60 нацануудай хүдэлмэришэд ба тарлашадай олон миллион үхыбүүдые хургажа байнабди. Үнэн сэхэ хүн бүхэн бидэндэ дайладдаһанай хэрэг отго үгэ байһыне ойлгожо ядахагүй.

Американска арадташые дайладдаһанай хэрэг мүн лэ байхагүй. Тинмээ, бидэнэр хоер ехэ ба эбтэй арадууд байһан хадаа дайн сэргэ болоходо олозо оочулдаг хамаг бүхэ хорого һүжэрөөхэ гэгшэн тэдэнэй газетнуудтэ ингэжэ мэдүүлхэбди гэхэл: «—Господиууд, таанарай хэр ехээр оролдошые һаа, бидэнэр дайладдахагүй байнабди».

Эрхэ сүлөө ба эрхэ сүлөөгүй байха тухай асуудалые советскэ хүнэй үмэнэ табиха гэгшэ, бээ даанхай байхын түлөө дайнай һүүлээр американска инжэ асууһанда орходо, бүри үлүү мунхаг байна гэжэ ойлгохо саг тулаа. «Энэ минни орон, эрхэтэй сүлөөтэй байхын тулада би энээнине аршалжа абаа хүм, тонилогты саашаа»—гэж тэрэ үсын американец хэлэхэ бэлэй. Советскэ Союз гэгшэ—бидэнэр, советскэ хүнүүд гэгшэбди. Тэрэниие бидэнэр өөһэдынгөө гараар байгуулаабы, тэрэнэй газар дайнын өөһэдынгөө бээ даанхай байхын түлөө тэмсэлд адхарһан бидэнэй шулаар нэбтэрэнхэй юм, барилгын шулуун бүхэндэ бидэнэй ажалай хүлһэн дуһанан байха юм. Бидэнэр өөрынгөө Эсэгэ орондо инаг дуратай байнабди. Энэ хадаа бидэнэй амисхалжа байһан агаарнай гэгшэ. Тингээд энэ мэтын асуудал табяа хадан бидэнэр советскэ хүнүүд «инжэдэ таанарта юун хэрэгтэй болооб» гэжэ харюусажа шадыхабди. Тинн хэрбээ Америкэдэ гү, али Баруун Европоло манай социализмын орон таарахагүй байгаа хадан, би болбол американска демократи гэгшэ 1776 оной декларациин һүүлээр мүн лэ олохон хүнүүд тэараахагүй байгашыне һануулаха байнабди.

Атлантическа пакт тухай хэлэхэ юм болоо һаа, би тэрэниие хараажа, бээ доро дарахагүйб, харин гансахан лэ асуудал табиха байнабди гэхэл: хэрбээ энэ пакт гэгшэ арадуудые нэгдүүлхын тулада зохоолдоһон байгаа юм һаа, яахадаа минни ороншые хабаадуулагдахагүй байгаа юм? Али, Балтин далай гэгшэ Адриатическа далайд орходо, Атлантическа океанһаа холо байна гэгшэ гү? Жэһшэнь, энэ пакта Италияе хабаадуулан аад, Советскэ Союз шэнги тинмэ оронине хабаадуулаагүй байна шуу.

Советскэ арад болбол американска арадта һайшаалтайгаар хандадаг юм гэжэ найдуулжа шадыхабди. Бидэнэр нилээд олон американска уранзохоолшодой номүүдые ород ба бусад олон хэлэн дээрэ оршуулжа, хэблэн гаргаһан байнабди. Тинн байтар, бидэниие Холбоот Штадуудтай культурна талаар барисаатай байха дурайгы юм гэхэ һанаатай хэблэлдэ бэшэдэг байһыне, сохон лэ сэхэ руун бэшэнгүй гэжэ тайлбарилханда болоно. Тээд бидэнэр эгээ тинмэ холбоо барисаатай байхые хүсэнэбди. Тинн дайсадай хэдэ дурайгүтэжэ байгашые һаань, эб найрамдалтай түлөө ургаһаа даһан! Арадуудай хоорондо хани барисаатай байхын түлөө! Бүхэ дэлхэй дээрэ эб найрамдалтай байхын түлөө!

валюта бин болголотой дашарамдуулан, Баруун Берлиной һуурын зон советскэ сектортэ хүдэлмэри бэдэржэ тоц олоороо ердэг боло.

Арадай Советээр зохоёгонд бэлдэгдэн конституциин проектые немецкэ зон хайшаана

БЕРЛИН. (ТАСС). Немецкэ Арадай Советээр зохоёгонд бэлдэгдэн конституциин проектые Германияда советскэ эзэмдэлгын зончын хүн зон хайшааба. Предприятиинууд, эмхи-зургаануудта ба демократическа организациинуудта болоһон олон тоото суглаануд дээрэ тус проект Германиян ерээдүйн хэрэгтэ ехэ удхашанартай гэжэ тэмдэглэбэд.

Хойто Финляндида «шононуудые абалалга» тушаа

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Хойто Финляндида «шононуудые абалалга» хэдэдэг болонхой. Энээнэй гол зорилгон шононуудые худалга бэшэ, харин ондоо хэрэг болоно гэжэ «Вапаа Сана» газетэ заан бэшэ. Энэ абалалга тушаа американска зарим шурунууд ба английска ажал-ябуулагшад ехээр һонирхоно гэжэ тус газетэ тэмдэглэнэ.

Хэлбэлэй мэдээсэлнүүд дээрэһээ харахада, Лапландида «шононуудые абалалгын» үелдэ радио, самолета бин болголотой дашарамдуулан, Баруун Берлиной һуурын зон советскэ сектортэ хүдэлмэри бэдэржэ тоц олоороо ердэг боло.

Арадай Советээр зохоёгонд бэлдэгдэн конституциин проектые немецкэ зон хайшаана

БЕРЛИН. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэлэнэй ёһоор, баруунэй эзэмдэлгын засагаархиддай һүүлэй үелдэ хэлэн хэмжээ-ябуулагшын хэрэг мүн лэ байхагүй. Тинмээ, бидэнэр хоер ехэ ба эбтэй арадууд байһан хадаа дайн сэргэ болоходо олозо оочулдаг хамаг бүхэ хорого һүжэрөөхэ гэгшэн тэдэнэй газетнуудтэ ингэжэ мэдүүлхэбди гэхэл: «—Господиууд, таанарай хэр ехээр оролдошые һаа, бидэнэр дайладдахагүй байнабди».

Эрхэ сүлөө ба эрхэ сүлөөгүй байха тухай асуудалые советскэ хүнэй үмэнэ табиха гэгшэ, бээ даанхай байхын түлөө дайнай һүүлээр американска инжэ асууһанда орходо, бүри үлүү мунхаг байна гэжэ ойлгохо саг тулаа. «Энэ минни орон, эрхэтэй сүлөөтэй байхын тулада би энээнине аршалжа абаа хүм, тонилогты саашаа»—гэж тэрэ үсын американец хэлэхэ бэлэй. Советскэ Союз гэгшэ—бидэнэр, советскэ хүнүүд гэгшэбди. Тэрэниие бидэнэр өөһэдынгөө гараар байгуулаабы, тэрэнэй газар дайнын өөһэдынгөө бээ даанхай байхын түлөө тэмсэлд адхарһан бидэнэй шулаар нэбтэрэнхэй юм, барилгын шулуун бүхэндэ бидэнэй ажалай хүлһэн дуһанан байха юм. Бидэнэр өөрынгөө Эсэгэ орондо инаг дуратай байнабди. Энэ хадаа бидэнэй амисхалжа байһан агаарнай гэгшэ. Тингээд энэ мэтын асуудал табяа хадан бидэнэр советскэ хүнүүд «инжэдэ таанарта юун хэрэгтэй болооб» гэжэ харюусажа шадыхабди. Тинн хэрбээ Америкэдэ гү, али Баруун Европоло манай социализмын орон таарахагүй байгаа хадан, би болбол американска демократи гэгшэ 1776 оной декларациин һүүлээр мүн лэ олохон хүнүүд тэараахагүй байгашыне һануулаха байнабди.

Атлантическа пакт тухай хэлэхэ юм болоо һаа, би тэрэниие хараажа, бээ доро дарахагүйб, харин гансахан лэ асуудал табиха байнабди гэхэл: хэрбээ энэ пакт гэгшэ арадуудые нэгдүүлхын тулада зохоолдоһон байгаа юм һаа, яахадаа минни ороншые хабаадуулагдахагүй байгаа юм? Али, Балтин далай гэгшэ Адриатическа далайд орходо, Атлантическа океанһаа холо байна гэгшэ гү? Жэһшэнь, энэ пакта Италияе хабаадуулан аад, Советскэ Союз шэнги тинмэ оронине хабаадуулаагүй байна шуу.

Советскэ арад болбол американска арадта һайшаалтайгаар хандадаг юм гэжэ найдуулжа шадыхабди. Бидэнэр нилээд олон американска уранзохоолшодой номүүдые ород ба бусад олон хэлэн дээрэ оршуулжа, хэблэн гаргаһан байнабди. Тинн байтар, бидэниие Холбоот Штадуудтай культурна талаар барисаатай байха дурайгы юм гэхэ һанаатай хэблэлдэ бэшэдэг байһыне, сохон лэ сэхэ руун бэшэнгүй гэжэ тайлбарилханда болоно. Тээд бидэнэр эгээ тинмэ холбоо барисаатай байхые хүсэнэбди. Тинн дайсадай хэдэ дурайгүтэжэ байгашые һаань, эб найрамдалтай түлөө ургаһаа даһан! Арадуудай хоорондо хани барисаатай байхын түлөө! Бүхэ дэлхэй дээрэ эб найрамдалтай байхын түлөө!

Баруун Берлиней ажалшад Советскэ сектортэ хүдэлмэри бэдэржэ ерэнэ

БЕРЛИН. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэлэнэй ёһоор, баруунэй эзэмдэлгын засагаархиддай һүүлэй үелдэ хэлэн хэмжээ-ябуулагшын хэрэг мүн лэ байхагүй. Тинмээ, бидэнэр хоер ехэ ба эбтэй арадууд байһан хадаа дайн сэргэ болоходо олозо оочулдаг хамаг бүхэ хорого һүжэрөөхэ гэгшэн тэдэнэй газетнуудтэ ингэжэ мэдүүлхэбди гэхэл: «—Господиууд, таанарай хэр ехээр оролдошые һаа, бидэнэр дайладдахагүй байнабди».

Арадай Советээр зохоёгонд бэлдэгдэн конституциин проектые немецкэ зон хайшаана

БЕРЛИН. (ТАСС). Немецкэ Арадай Советээр зохоёгонд бэлдэгдэн конституциин проектые Германияда советскэ эзэмдэлгын зончын хүн зон хайшааба. Предприятиинууд, эмхи-зургаануудта ба демократическа организациинуудта болоһон олон тоото суглаануд дээрэ тус проект Германиян ерээдүйн хэрэгтэ ехэ удхашанартай гэжэ тэмдэглэбэд.

Хойто Финляндида «шононуудые абалалга» тушаа

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Хойто Финляндида «шононуудые абалалга» хэдэдэг болонхой. Энээнэй гол зорилгон шононуудые худалга бэшэ, харин ондоо хэрэг болоно гэжэ «Вапаа Сана» газетэ заан бэшэ. Энэ абалалга тушаа американска зарим шурунууд ба английска ажал-ябуулагшад ехээр һонирхоно гэжэ тус газетэ тэмдэглэнэ.

Хэлбэлэй мэдээсэлнүүд дээрэһээ харахада, Лапландида «шононуудые абалалгын» үелдэ радио, самолета бин болголотой дашарамдуулан, Баруун Берлиной һуурын зон советскэ сектортэ хүдэлмэри бэдэржэ тоц олоороо ердэг боло.

Арадай Советээр зохоёгонд бэлдэгдэн конституциин проектые немецкэ зон хайшаана

БЕРЛИН. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэлэнэй ёһоор, баруунэй эзэмдэлгын засагаархиддай һүүлэй үелдэ хэлэн хэмжээ-ябуулагшын хэрэг мүн лэ байхагүй. Тинмээ, бидэнэр хоер ехэ ба эбтэй арадууд байһан хадаа дайн сэргэ болоходо олозо оочулдаг хамаг бүхэ хорого һүжэрөөхэ гэгшэн тэдэнэй газетнуудтэ ингэжэ мэдүүлхэбди гэхэл: «—Господиууд, таанарай хэр ехээр оролдошые һаа, бидэнэр дайладдахагүй байнабди».

Эрхэ сүлөө ба эрхэ сүлөөгүй байха тухай асуудалые советскэ хүнэй үмэнэ табиха гэгшэ, бээ даанхай байхын түлөө дайнай һүүлээр американска инжэ асууһанда орходо, бүри үлүү мунхаг байна гэжэ ойлгохо саг тулаа. «Энэ минни орон, эрхэтэй сүлөөтэй байхын тулада би энээнине аршалжа абаа хүм, тонилогты саашаа»—гэж тэрэ үсын американец хэлэхэ бэлэй. Советскэ Союз гэгшэ—бидэнэр, советскэ хүнүүд гэгшэбди. Тэрэниие бидэнэр өөһэдынгөө гараар байгуулаабы, тэрэнэй газар дайнын өөһэдынгөө бээ даанхай байхын түлөө тэмсэлд адхарһан бидэнэй шулаар нэбтэрэнхэй юм, барилгын шулуун бүхэндэ бидэнэй ажалай хүлһэн дуһанан байха юм. Бидэнэр өөрынгөө Эсэгэ орондо инаг дуратай байнабди. Энэ хадаа бидэнэй амисхалжа байһан агаарнай гэгшэ. Тингээд энэ мэтын асуудал табяа хадан бидэнэр советскэ хүнүүд «инжэдэ таанарта юун хэрэгтэй болооб» гэжэ харюусажа шадыхабди. Тинн хэрбээ Америкэдэ гү, али Баруун Европоло манай социализмын орон таарахагүй байгаа хадан, би болбол американска демократи гэгшэ 1776 оной декларациин һүүлээр мүн лэ олохон хүнүүд тэараахагүй байгашыне һануулаха байнабди.

Атлантическа пакт тухай хэлэхэ юм болоо һаа, би тэрэниие хараажа, бээ доро дарахагүйб, харин гансахан лэ асуудал табиха байнабди гэхэл: хэрбээ энэ пакт гэгшэ арадуудые нэгдүүлхын тулада зохоолдоһон байгаа юм һаа, яахадаа минни ороншые хабаадуулагдахагүй байгаа юм? Али, Балтин далай гэгшэ Адриатическа далайд орходо, Атлантическа океанһаа холо байна гэгшэ гү? Жэһшэнь, энэ пакта Италияе хабаадуулан аад, Советскэ Союз шэнги тинмэ оронине хабаадуулаагүй байна шуу.

Советскэ арад болбол американска арадта һайшаалтайгаар хандадаг юм гэжэ найдуулжа шадыхабди. Бидэнэр нилээд олон американска уранзохоолшодой номүүдые ород ба бусад олон хэлэн дээрэ оршуулжа, хэблэн гаргаһан байнабди. Тинн байтар, бидэниие Холбоот Штадуудтай культурна талаар барисаатай байха дурайгы юм гэхэ һанаатай хэблэлдэ бэшэдэг байһыне, сохон лэ сэхэ руун бэшэнгүй гэжэ тайлбарилханда болоно. Тээд бидэнэр эгээ тинмэ холбоо барисаатай байхые хүсэнэбди. Тинн дайсадай хэдэ дурайгүтэжэ байгашые һаань, эб найрамдалтай түлөө ургаһаа даһан! Арадуудай хоорондо хани барисаатай байхын түлөө! Бүхэ дэлхэй дээрэ эб найрамдалтай байхын түлөө!

Клубаа хэзээ бариха дүүргэхэб?

Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын сомоной Лениней нэрэмжэтэ колхоз (правленин турүүлэгшэ нүхэр Норбоён анханһаа хойшо клубгүй байһан юм. Харин үнгэрэгшэ жэлдэ шэнэ клубай барилга эжилжэ, колхознигуудаа ехэ тэ баясуулан байгаа.

Гэбшые, бүхэли жэлдэ үлүү сагай үнгэрэгшэ, клубай барилга дүүргэгдээгүй, харин мүнөө орхигдоһон байна.

А. Дондуков.

Салин хүлһэ удааруула

Курумканай аймагай Ардлинска долоон жэлэй һургуулин багшанар ба бусад дэлмэрилэгшэдэнь 3 һарын турша соо салин хүлһээ абанагүй. Тээд энээн тухай аймагай финансово таһаг (дирекшан) нүхэр Г. Э. Шаманов ханалаа табиһагүй.

Мүнөө аймагай һургуулин нуудта һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлдэхэл эхилээ. Тингээд шэе, һургуулинуудые финансы сировалха ябадал хаатуула дана.

З. Сажинов.

Юундэ хэмжээ абанагү?

Кабанск тосхондо ойрохондо Сэлэнгэ мурээтэй арал дээрэ дулаанай үелдэ аймагай цэргын ажалшадтай гаража амардаг ба сэнгэдэг ургамал дондуулар олон. Гое һайхса газар бин юм. Тээд, үбэлхэ барай үелдэ эндыи ургамал мондогуудые зарим хүнүүд хайра гамгүйгээр отолжо, тэ-лээ хэжэ байдаг болоһон. Тингээжэ байхалань, лесничествы ба тэрэһэлэн советскэ органоудай зүрһэн амаршые хэмжээ абтанагүй.

С. Ипатьев.

Хоһон саарһан дээрэ хосоробо

Кударын аймагай хуурай ажахын таһагые даагша хуурай Агафонов 1948 ондо 140 колхозно кадрүүдые һурагшадта хабаадуулаха гэгшэн тэсэб зохоһон байгаа. Тээд энэ түсэбны хоһон саарһан дээрэ хосорһон байха юм.

Мүнөө жэлдэ Кударын кадрнуудые бэлдэххэ хүдэлмэри бадал таһалдалтай.

В. Котляревская.

Манай словарь

Ватикан—1) папын (римско-католик) церковни ахалагш; Римдхи ордон ба байлаг зар; 2) папын захиргаан, папзасаг.

Династи—нэгэ уг ба обот гэмжалһан хаашуул.

Дипломати—уласхоорондын литикын талаар правителствын ажал-ябуулгана эрхэм методүүд ба арга зүйнүүд.

Епископ—шажанай хэрэг үлүүлэгшэ гурбадахи эргэ, ерөөһон ковоно-захиргаанай округай жанай хэрэг эрхилэгшэ ударидадаг ноур.

Кишлак—Дунда Азидахи дөрвө ба тосхон.

Классик—ниитэдэ мэдэрэгшэ эрхим зохооло; олон үгэ жэлдэ удхаяа гэгшэ гэгшэ үгэ нудые бэшэһэн, наукин мэдээсэлгын, философин элитэ ажал-ябуулагша.

Колледж—Ангилдахи ба Салдахи дээрэ ба дунда һургуулинуудай нэрэ.

Космополит—бүхэ дэлхэе орон гэжэ тоолодог; ямар национальностыда өөрынгөө маадалгые арасадаг хүн.

Хариусалгата релан Д. Д. ЛУБСАНОВ

МУНЭНДЭР КИНОТЕАТРУУДА «Прогресс»—Эльба дээр уулзалга «Эрдэм»—Табадахи океан

ЛЕНИНГРАД. Хүдөө ажажые махантэ-шылтын Ленинградска институтдай профессор Н. Н. Моклин тарилгын урда тээ үрлэ хүрөөгдө номолтэ төжөөл үгэжэ, хабарай культурануудай үндэр ургаса хурхаха шонэ арга олобо. Үшгэрэгшэ жэлдэ туршлагын талмай дээрэһээ та бүрүн 19 центнер ургаса хургадһан байна. Энэ жэлдэ профессор Моклинэй артаар 1000 гаран сектар талмай дээрэ тарилга хэджээр хараалгана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: профессор Н. Н. Моклин өөрынгөө артаар ургуулан овес үзэлэ байна. Хажуудань юрын усонидо ургууулан овес.

ТАСС-эй фотохроника.

Минеральна тэжээл элбэгээр үзлэдхэе.